МІНСКАЯ ПРАЎДА

Газета заснавана 1 лістапада 1950 года | Аўторак, 26 красавіка 1994 года | № 44 (10744) | Цана 80 руб.

ФАКТЫ · ПАДЗЕІ · АРГУМЕНТЫ · МЕРКАВАННІ

ПАТУХЛІ ПЕЧЫ

Нядаўна патухлі печы на Барысаўскім хрустальным заводзе імя Дзяржынскага. А яны, між іншым, згодна з тэхналогіяй бесперапыннай вытворчасці, павінны працаваць кругласутачна і ў будныя дні, і ў святы, а астываюць толькі праз два-тры гады на час правядзення капітальнага рамонту топак.

Цяпер жа на месяц спынена ўся хрустальная вытворчасць, якая дае дзве трэці агульнага аб'ёму прадукцыі прадпрыемства.

— Не ад добрага жыцця мы вымушаны спыніць вытворчасць хрустальных вырабаў, — з сумам зазначае дырэктар завода Алмаз Смарагдавіч Кароль. — Скончыліся запасы важнейшых кампанентаў яго выплаўкі: свінцовага сурыку, каліевай салетры і цынкавых бялілаў. У Беларусі гэтых відаў сыравіны няма, набываем іх у Расіі і Казахстане. І хаця з даўнімі нашымі пастаўшчыкамі былі наладжаны добрыя сувязі, аднак з уваходжаннем у рынак кожны стараецца прадаць сваю прадукцыю таму, хто больш заплаціць. Вось мы і засталіся без сыравіны. Работнікі службы забеспячэння шукаюць патрэбныя матэрыялы, але іх намаганні не заўсёды прыносяць поспех. Яшчэ зусім нядаўна той жа сурык мы куплялі ў Казахстане па 900 долараў за тону, а сёння ўжо за гэта патрабуюць 1.100 долараў. Манапалісты дыктуюць свае ўмовы, а мы не заўсёды можам пагадзіцца з высокімі цэнамі, бо намнога ўзрасце кошт нашых вырабаў, і яны стануць недаступныя для большасці патэнцыяльных пакупнікоў.

Вымушанае спыненне хрустальнай вытворчасці кіраўніцтва прадпрыемства вырашыла скарыстаць для рамонту печаў, а рабочых адправіць у чарговы водпуск. А што будзе далей — пакуль невядома.

(Наш кар.).

Міншчына прымае "чарнобыльцаў"

Планавае адсяленне жыхароў з раёнаў, пацярпеўшых ад чарнобыльскай катастрофы, у Мінскую вобласць пачалося ў 1990 годзе. За гэты час тут з"явіліся цэлыя вуліцы, пасёлкі, дзе пражываюць людзі з Гомельскай, Магілёўскай абласцей. Згодна са статыстычнымі данымі, на пастаяннае месца жыхарства ў Мінскую вобласць за мінулы перыяд пераехалі 6.262 сям"і — гэта амаль дзевятнаццаць тысяч чалавек. Перасяленцам выдзелены 4.984 кватэры.

Больш за ўсё сем"яў з забруджаных тэрыторый прынялі Маладзечанскі, Смалявіцкі і Пухавіцкі раёны.

/Наш кар./.

■ Надзвычайная сітуацыя

НЕ ДАПАМАГАЮЦЬ І ЗВЕННІ,

або Чаму магутныя трактары хутка веснавое поле пакідаюць

На Старадарожчыне ідзе сяўба збожжавых. У адных месцах выбарачна, у другіх — масава. Вясна прыпазнілася, трэба спяшацца. Таму ў кожным калгасе створаны звенні па тэхнічнаму абслугоўванню трактароў, сеяльных агрэгатаў. У іх уваходзяць слесары, токары, зваршчыкі. Апошнія, як правіла, дзяжураць непасрэдна ў полі.

І ўсё ж, бывае, вяртаюцца з палёў трактары, надоўга становяцца на прыкол. Асабліва крыўдна, калі нямеюць "Т-150", "К-700", "МТЗ-80", якія здольныя працаваць адразу з некалькімі сеялкамі. Што вельмі важна сёння, калі трэба эканоміць кожны кілаграм дэфіцытнага паліва...

— А ўсё таму, што доўгі час не было масла МІО-Г2, спецыяльна прызначанага для фарсіраваных рухавікоў, якія стаяць на энерганасычаных трактарах, — расказвае галоўны інжынер раённага ўпраўлення сельскай гаспадаркі і прадуктаў харчавання У.Суркоў. — Залівалі тое, што пад руку трапляла. Тым самым псавалі рухавікі. І я баюся, што трактары, якія нядаўна спыніліся ў калгасах "Беларусь", "10 год Кастрычніка", іншых гаспадарках, — гэта толькі кветачкі. Небяспека навісла над многімі магутнымі машынамі калгасаў.

Сапраўды, дзе тонка, там і рвецца. Не знайшлі рэспубліканскія службы ў свой час масла на рублі — сёння калгаснікам трэба расплачвацца мільёнамі. Ды і цяпер сітуацыя не намнога лепшая. Дэфіцытнай змазкі ў раён паставілі столькі, што яе хоць на аптэкарскіх вагах размяркоўвай. Да таго ж, "К-700" ходзяць практычна без паветраных фільтраў. Новых няма, а прамытыя старыя — гэта звычайны самападман. Калі пыл слупамі пойдзе з-пад колаў, рухавікоў хопіць не надоўга.

Ды і ўвогуле, як праверыць стан тэхнікі? Раней пры райаграпрамтэхніцы была служба дыягностыкі, цяпер па розных прычынах яна распалася. У калгасах падобнага абсталявання няма. Вось і працуе тэхніка на знос. Многае і калгасныя механізатары маглі б адрамантаваць, але запчастак днём з агнём не знойдзеш. Нават да трактара "Беларусь".

— Дык як жа ўмудрыліся амаль усю тэхніку на веснавое поле вывесці? — пытаю.

— Вядома, стан трактароў, глебаапрацоўчых, сеяльных механізмаў горшы, чым у мінулыя гады. Але і за тое, што маем, трэба шчыра падзякаваць калгасным умельцам, — гаворыць У.Суркоў. — Многае яны зварылі, вытачылі, выразалі самі, штосьці рэстаўрыравалі. Нават даволі сур'ёзны заводскі брак ліквідоўваюць. Як, напрыклад, у калгасе "Старадарожскі", дзе новенькі РШУ-12 ніяк не мог раскідваць мінеральныя ўгнаенні. Дарабілі за гараджан... Бывае, цэлыя вузлы перарабляюцца, удасканальваюцца.

— Відаць, за рацыяналізацыю людзі прэміі атрымліваюць?

— У тым вось і справа, што ні капейкі. Была калісьці рэспубліканская арганізацыя вынаходнікаў і рацыяналізатараў, якая ацэньвала карысныя прапановы, прэміі за добрыя ідэі выдавала. Але і яна распалася. У ініцыятыўных работнікаў знік усякі матэрыяльны інтарэс да творчасці, пошуку. Ёсць людзі, якія проста старанна працуюць у імя грамадства. Але такіх бяссрэбранікаў не так многа...

Мы прывыклі сцвярджаць, што лёс любой вялікай справы ў першую чаргу вырашае ініцыятыва знізу. Сёння ініцыятывы гэтай, дакладней, жадання працаваць, у вяскоўцаў хоць адбаўляй. І вельмі патрэбна падтрымка яе зверху, неабходны сапраўдны клопат аб сельскіх працаўніках з боку рэспубліканскіх, абласных службаў. Калі мы жадаем хоць неяк праводзіць пасяўныя кампаніі, вырошчваць і ўбіраць ураджай.

Уладзімір БЫЧЭНЯ, кар. "Мінскай праўды".

■ Пытанне рубам

ПЛАТА ЗА ПАПЕРКІ

З вялікім здзіўленнем і шчырай цікаўнасцю назіраю за тым, як расцягваецца па закавулках дзяржаўная маёмасць. Па-навуковаму гэта называецца "прыватызацыя", што азначае пераход ад усеагульнай уласнасці да прыватнай.

Мы з жонкай вырашылі таксама "ўхапіць" кавалак ад дзяржаўнага пірага: надумаліся выкупіць у камунгаса двухпакаёвую кватэру. Пражылі ў ёй звыш 20-ці гадоў. Без усякіх яна выгод, з пячным ацяпленнем, у старым драўляным доме. Кватэру самі неаднаразова рамантавалі. Нават тады, калі падышоў тэрмін капітальнага рамонту, Лагойскае аб"яднанне жыллёва-камунальнай гаспадаркі згадзілася перакласці толькі адну печку і замяніць электраправодку. Вось такую нядобраўпарадкаваную кватэру марылі "прыхватызаваць", бо лепшага жылля так і не дачакаліся на старасці год.

За гэтую справу ўзяўся восенню мінулага года. Пайшоў у кантору камунгаса. Работніца яго адказала на мае пытанні, хвіліны тры-чатыры запісвала адпаведныя даныя ў журнал. За такую невялікую паслугу запатрабавала з мяне 740 рублёў. У бюро тэхнічнай інвентарызацыі за выдачу даведкі-характарыстыкі кватэры спагналі яшчэ 5.120 рублёў. 24 тысячы "зайчыкаў" патрабуюць за тэхнічны пашпарт домаўладання. Цэны па стану на першае красавіка. А пакуль яго абмераюць і выдадуць пашпарт /тэрмін афармлення — паўгода/, кошт паслугі можа павялічыцца даволі значна.

Натарыус за афармленне двух невялічкіх дагавораў узяла 9 тысяч рублёў. Дамавая кніга, якую атрымаю ў пашпартным стале райаддзела ўнутраных спраў, абыдзецца мне ў адзін працэнт мінімальнай зарплаты. А яшчэ на некалькі тысяч рублёў пацягне абмер і прыватызацыя кавалачка зямлі ля дома. І ўсё ж кватэру выкупіў!

Меркаваў, што паколькі гэта ўжо мая ўласнасць, плату за кватэру ўносіць не трэба, а прынясуць адпаведную паперку аб падатку на жыллё. У камунгасе адказалі, што як уносілі квартплату, так і плаціце. І яшчэ —квіток аб падатку на прыватызаванае жыллё вам уручаць. Адзіная прывілея, якую атрымалі ўладальнікі прыватызаваных кватэр, дык гэта права яе прадаць, падарыць праз тры гады. А рамонт цяпер даводзіцца рабіць за кошт уласніка.

Дык што ж гэта атрымліваецца? Службы нажываюцца на выдачы паперак. Лічыцца, што нядобраўпарадкаванае жыллё перадаецца бязвыплатна. Якое там дармавое жыллё, калі спаганяюцца дзесяткі тысяч рублёў — як за квартплату. Не з таго, дык з другога боку пачысцілі нашы пустыя кашалькі.

Генадзь ХОЦЫН, жыхар г.п.Лагойск.

Склад гаруча-змазачных матэрыялаў, бадай, цяпер самы «стратэгічны» аб'ект у калгасах і саўгасах. Гэтым «арсеналам» у эксперыментальнай базе імя Катоўскага Уздзенскага раёна загадвае Галіна Аляксееўна Лескавец. Штодзень у яе пакойчыку-апаратарскай бываюць амаль усе механізатары і шафёры. Звычайна адсюль пачынаецца іх працоўны дзень. І як важна, каб адпраўляліся яны ў рэйс, у поле ці на ферму ў добрым настроі. А Галіна Аляксееўна заўсёды памятае пра гэта. Таму і аўтарытэт у яе сярод механізатараў заслужана высокі.

Фота Анатоля БАСАВА.

КАНТАКТ ПАТРЭБНЫ І НАДЗЕЙНЫ

У вызначаны час каля прылаўка ў салігорскім магазіне № 43 выстройваецца чарга. Сюды прывозяць свініну, якая даволі хутка раскупляецца. Хаця ў іншых магазінах нярэдка залежваецца, і надоўга. У чым справа? Спытаем у пакупнікоў.

— Мы ведаем, што мяса свежае, толькі з забойнага цэха, — адказваюць жанчыны. — Пераканаъны, што яно не забруджана, бо паступае з калгаса «Герой працы» суседняга, экалагічна чыстага Старадарожскага раёна. Да таго ж, таннейшае, чым у іншых магазінах, — на яго значна менш робіцца розных гандлёвых накрутак.

Дык, можа, такі гандаль нявыгадны вяскоўцам?

— Наадварот! — заяўляе старшыня калгаса А.С.Плішч. — У нас надзейны пакупнік. А галоўнае — раніцай мы адправім свініну, а вечарам ужо грошы будуць ляжаць у нашай касе. Іх не «з'ядае» інфляцыя, як даволі часта бывае, калі маеш справу з мясакамбінатам. Таму мы зноў заключылі з магазінам дагавор на пастаўку прадукцыі да канца сёлетняга года.

— Магчыма, штосьці яшчэ збіраецеся прадаваць у ім?

— Маем абсталяванне для вырабу сардэлек. Выпрабавалі яго — атрымліваецца нядрэнна. Але пакуль што запусціць у вытворчасць не можам, бо не знайшлі вопытнага тэхнолага. Так што новая наша прадукцыя — справа часу... Вырабляем кумыс. Натуральны. З малака, атрыманага ад кабыл. Праўда, пакуль што ў невялікіх аб'ёмах...

Застаецца толькі пажадаць калгаснікам поспехаў у іх добрай справе, бо яны наладжваюць кантакт з горадам. Вельмі патрэбны і надзейны. Бо грунтуецца ён не на ідэалогіі, а на эканамічнай аснове.

Уладзімір АДАМАЎ.

УШАНАВАННЕ АЛІМПІЙЦАЎ

На зімовых Алімпійскіх гульнях у нарвежскім горадзе Лілехамеры ўпершыню самастойнай камандай выступала зборная Рэспублікі Беларусь. У яе саставе былі 33 спартсмены, сярод якіх дванаццаць прадстаўнікоў нашай вобласці. Гэта біятланісты Аляксандр Папоў, Віктар Майгураў, Яўген Рэдзькін, Ігар Хахракоў і Вадзім Сашурын, лыжнікі Алена Сіньковіч, Васіль Гарбачоў і Ігар Абухаў, фігурысты Таццяна Наўка і Самвел Гезалян, Сяргей Захаранка /лыжнае двыяборства/ і Аляксандр Сіняўскі /скачкі з трампліна/.

Зборная Беларусі ў неафіцыйным камандным заліку сярод 67 каманд заняла пятнаццатае месца. Гэта бясспрэчны поспех.

У канцы мінулага тыдня ў спартыўным комплексе "Раўбічы" адбылося ўшанаванне алімпійцаў нашай вобласці. Старшыня аблспорткамітэта М.В.Шапялевіч горача павіншаваў лепшых спартсменаў Міншчыны, выказаў упэўненасць, што яны і надалей будуць паспяхова прадстаўляць абласную фізкультурна-спартыўную арганізацыю ў зборных камандах рэспублікі.

Цёпла павіншаваў алімпійцаў і іх трэнераў намеснік старшыні аблвыканкома С.С.Паўлюкевіч і ўручыў ім памятныя падарункі.

У цырымоніі ўшанавання лепшых спартсменаў вобласці прынялі ўдзел першы намеснік старшыні аблвыканкома А.М.Жук, намеснік старшыні аблвыканкома К.І.Туровіч, старшыня нацыянальнага алімпійскага камітэта Рэспублікі Беларусь У.М.Рыжанкоў, начальнік абласнога ўпраўлення ўнутраных спраў І.І.Карповіч.

Павел ЖУРБА.

Бронислав СПРИНЧАН

А В ДУШЕ – ТРЕВОГА

Белая береза у межи.
Светлые, как радостные
слезы,
Капли сока, тонкий дух березы
С детства – праздник
для моей души.
Мы –
как на причастье –
у лотка,
По нему в кувшин струится
влага –
Нам землей ниспосланное
благо.
Я хмелею с первого глотка.
Молча постояли и ушли.
А в душе – тревога:
что, как влиты
В наши жилы радионуклиды
Соком пробудившейся земли?

Смутная весна, не опои
Нас отравой,
чтоб канцерогены
В день грядущий
через наши гены
Не пустили щупальца свои!

* * *

Зацвели лесные купыри.
Купол неба над Полесьем
светел.
В лозняках, посвистывая,
ветер
Дует от зари и до зари.
С пылью навеваются на
травы,
На сады, на зеркала криниц
Мириады атомных частиц –
Радиационная отрава.
На опушке, выйдя на тропу,
Я застыл:
с природою в разладе,
Выросли огромные, как лапти,
Зубчатые листья на дубу.
Стронций, цезий...
Цезий и плутоний...
Мне тревожно в поле и в
лесу.
Отрясая с буйных трав росу,
Пьют ее подростки из
ладоней.
Атомщик, душою не криви, –
Сколько получили мы в
рентгенах
Гибельных веществ
канцерогенных,
Сколько накопилось их в
крови?
Кто повинен – ядерный
распад
Или возвеличенный ученый,
Множеством наград
озолоченный, –
Что болят головки у ребят?
Лейкемия – катастрофы след.
Содрогаюсь, на Чернобыль
глядя...
Не стереть тому клеймо
проклятья,
Кто на нас обрушил столько
бед!

***

В МЕРТВОЙ ЗОНЕ

Свет зари на горизонте
Размывает мрак.
Чашу жизни
в мертвой зоне
Раскрывает мак.
Я в июньской синей рани
Перед ним притих.
Тонко очертились грани
Лепестков тугих.
Эта чаша
царской краше,
Радует глаза,
Нежным жемчугом на чаше
Светится роса.
В окруженье разнотравья,
Словно во хмелю,
Мак поднес ее во здравье
Рыжему шмелю.
Знать ли им,
что влился стронций
В золотистый мед!
Шмель, блаженствуя на
солнце,
Чашу смерти пьет.

■ Здарэнне

СТРАШНАЯ НІТАЧКА

Чацвёртакласнік старадарожскай СШ №2 па дарозе ў магазін не мог прайсці міма прыгожай белай нітачкі, якая звісала з провада лініі электраперадачы. Працягнуў да яе руку... і тут жа ўпаў, страціў прытомнасць.

Хлопчык застаўся жыць. Але толькі цудам. Бо ў той нітачцы быў ток страшнага, смяротнага напружання — 10.000 вольт. Больш падрабязныя тлумачэнні нам даў галоўны інжынер раёна электрычных сетак М.І.Горбаль.

— Гэта не звычайныя ніткі, бо здольныя праводзіць электраэнергію, — растлумачыў Міхаіл Іванавіч. — Адкуль яны ўзяліся — невядома. Ёсць версія, што знойдзены на тэрыторыі ваеннага аэрадрома, які ўжо расфарміраваўся.

Небяспечныя ніткі і да гэтага не раз напаміналі аб сабе жыхарам горада, раёна. У адным месяцы магутная лінія электраперадачы адключалася 19 разоў, у другім — шэсць. З-за гэтых нітак... Не толькі дзеці, а і некаторыя дарослыя закідвалі іх на высакавольтныя правады — і грымеў выбух, успыхваў агонь. Лінія адключалася, знікала святло ў некаторых мікрараёнах горада, асобных пасёлках.

Мала таго, у месцах замыкання дарагія правады аплаўляліся, псаваліся. А, значыць, раней разліковага тэрміну яны могуць упасці на зямлю. Якая гэта небяспека — і падумаць страшна. Сапраўды, варварскія, дзікунскія «жартачкі»!

Выходзіць, нам не застаецца нічога іншага, як быць уважлівымі, асцярожнымі і разумнымі. Што дазволіць зберагчы не толькі народнае багацце, а і самае дарагое — жыццё чалавечае.

(Наш кар.).

НАДВОР'Е

Сёння ўдзень па вобласці чакаецца воблачнае, з праясненнямі надвор'е, часам дождж. Тэмпература паветра — 10—15, у Мінску — 11—13 градусаў цяпла, дождж.

Рэха вогненнай бяды

ФЕЕРВЕРК НА БАЗЕ

Пажар узнік у вёсцы Барсукі Смалявіцкага раёна. Каля жывёлагадоўчай фермы эксперыментальнай базы «Жодзіна» ўспыхнула сенасховішча. Да месца здарэння былі накіраваны пажарныя падраздзяленні. Работнікам пажарнай службы спатрэбілася звыш пяці гадзін, каб патушыць агонь. У выніку пажару пашкоджана памяшканне, але яшчэ каля паўсотні тон корму будзе выкарыстана для жывёлы. Зараз высвятляецца прычына начнога феерверку ў гаспадарцы.

ВІНАВАТЫЯ — ДЗЕЦІ

Пад вечар на цэнтральны пункт пажарнай сувязі Маладзечна паступіла паведамленне аб тым, што ў калгасе «Чырвонае» гарыць канюшня. Нават цяжка ўявіць, чым бы ўсё гэта скончылася, калі б калгаснікі не заўважылі небяспеку. Знайшлося некалькі добраахвотнікаў з вёскі Канчаны, якія эвакуіравалі коней з палаючай стайні.

Бяда здарылася ў выніку свавольства з запалкамі малалетніх дзяцей Дзяніса Я. і Дзімы Л. Цяпер бацькам давядзецца кампенсаваць страты за ўчынак дзяцей.

ЗАСТАЛІСЯ БЕЗ ПРЫТУЛКУ

У тую ноч барвовае зарава асвяціла наваколле вёскі Сноў Нясвіжскага раёна. Полымя ахапіла пяцікватэрны дом, у якім жылі рабочыя мясцовага крухмальнага завода. У барацьбе з агнём сілы былі няроўныя, і таму жыхарам удалося толькі вынесці хатнюю маёмасць. Агонь не пакінуў нават вуглоў. Пакуль што пагарэльцы размясціліся ў сваякоў. Прычына пажару высвятляецца.

ПЕННАЯ АТАКА

Толькі з дапамогай пеннай атакі быў ліквідаваны пажар на дрэваапрацоўчым камбінаце імя Камінтэрна ў Барысаве.

Ноччу тут успыхнулі два паравозы, якія былі прыстасаваны пад кацельню на гэтым прадпрыемстве. Сітуацыя ўскладнілася тым, што побач праходзіць газаправод, паблізу размешчаны ёмістасці з гаруча-змазачнымі матэрыяламі, у цэху знаходзілася шмат гатовай прадукцыі. Асабліва моцна былі перагрэты ёмістасці з палівам. Аператыўны дзяжурны ваенізаванай пажарнай службы горада І.С.Кавалёў правільна ацаніў абстаноўку. Пажарныя дзейнічалі самаадцана і хутка ліквідавалі небяспеку.

ПАЖАР У «ЯСНАЙ ПАЛЯНЕ»

Як толькі паступіў трывожны сігнал з «Яснай паляны», на тушэнне агню адразу была накіравана пажарная тэхніка з Маладзечна. У вёсцы Відзеўшчына загарэўся дачны домік загадчыцы бібліятэкі мэблевай фабрыкі Г.Л.Шутовіч. Спецыялісты пажарнай справы вядуць дазнанне па гэтаму здарэнню.

Дарэчы, толькі ў красавіку пажары ў дачных таварыствах зарэгістраваны ў Дзяржынскім, Смалявіцкім і Мінскім раёнах.

Упраўленне ваенізаванай пажарнай службы УУС аблвыканкома ў красавіку праводзіць месячнік пажарнай бяспекі. Кіраўнікам прамысловых прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў, усім грамадзянам неабходна зрабіць усё магчымае, каб пазбегнуць вогненнай бяды.

ТРАВА ЛЯ ДОМА

Неперспектыўнай аказалася вёсачка Пятроўка, што ў Чэрвеньскім раёне. Усяго 11 пабудоў засталося тут. Але людзі з прыходам вясны наведваюцца сюды, працуюць на агародах.

Сярод белага дня загарэўся дом у вёсцы. Няшчасце заўважылі жыхары другой вёскі, адкуль і паступіў трывожны сігнал у пажарную службу. На жаль, агонь знішчыў два дамы.

Прычына пажару вельмі простая. Нейкі чалавек вырашыў выпаліць сухую траву, маўляў, каб быў лепшы сенакос. Ніякай карысці ад гэтага не атрымалася, а вось шкоды — шмат.

НЯПРОШАНЫ ГОСЦЬ

У выхадны дзень «чырвоны певень» завітаў да галоўнага агранома калгаса «Лоск» Валожынскага раёна М.Л.Барады. Нягледзячы на тое, што кватэра была на замку, «хатняя птушка» нарабіла нямала бяды. Ад няпрошанага госця дываны, тэлевізар, іншая маёмасць прыйшла ў непрыгоднасць. Пажарныя патушылі агонь і адстаялі дом. Мяркуецца, што загаранне ўзнікла ад няспраўнай электраправодкі.

Фёдар САГАНОВІЧ, супрацоўнік упраўлення ваенізаванай пажарнай службы УУС аблвыканкома.

■ АПК і рынак

Два-тры гады назад на вуліцах і плошчах нашай сталіцы нямала было "сцяганосцаў" фермерства. Стаялі нават за тое, каб адным махам развaліць калгасы, зямлю, жывёлу раздаць "жадаючым працаваць". Вось тады, маўляў, горад удосталь будзе есці хлеб і булкі, вяндліну і каўбасы, сыры і масла... Літоўскі "вопыт" вымусіў спярша задумацца. Між тым сёння і беларускім сялянам даводзіцца пажынаць плады дзікага рынку... Калгасы яшчэ працуюць. А раптам і іх заўтра напаткае такі ж самы лёс?.. Дык ці туды ідзём?.

КРАХ НА ФОНЕ МАРЫ

Яго зведаў першы на Салігоршчыне фермер

Той шасцігадовай даўнасці веснавы дзень і цяпер стаіць перад вачыма... Мікалай Макаравіч абапёрся на сахор, якім выкідваў гной з-пад кароў, глядзеў на сваю невялічкую вёску Крушнікі і гаварыў-марыў:

— Пабудую добры кароўнік, каб трактарам гной выдаляць можна было... Вясной, восенню да нас з-за гразі ні бытавікі, ні аўтакрама дабрацца не могуць. Стану на ногі, абавязкова гравійную дарогу адсыплю. Няхай вяскоўцы вальней уздыхнуць. Добры дом пабудую, каб і дзеці, і ўнукі мае нікуды ад зямлі роднай не збягалі.

М.М.Тройнічу тады толькі пераваліла за пяцьдзесят. Атрымліваў ільготную шахцёрскую пенсію. Кружыла галаву цёплае веснавое паветра, свежы подых гарбачоўскіх перамен. Зноў прагучаў лозунг: "Зямля — сялянам!". А Мікалай Макаравіч — і калі працаваў у шахце, і калі кіраваў экскаватарам — лічыў сябе селянінам. Якога галеча проста адарвала ад зямлі, прымусіла падацца "ў людзі", шукаць там заработку, шчасця...

Карацей, вырашыў Мікалай Макаравіч вярнуцца з Салігорска ў родную вёску. І стаў першым у раёне арандатарам, а потым — і фермерам. Горача пераконваў іншых: "Бярыце зямлю, адраджайце сілу яе! Зямля не можа як след радзіць, калі на ёй з ранку працуе адзін, у абед — другі, а вечарам — трэці". Пакрысе набываў усё самае неабходнае для сялянскай працы. Два гады назад ужо меў 14 гектараў зямлі, 16 кароў і бычкоў, трактар, аўтамабіль, гноераскідальнік, плугі і розныя іншыя прылады. За той сезон прадаў тры з палавінай тоны мяса, больш як 10 тысяч літраў малака. Няцяжка падлічыць, колькі людзей кармілі-паілі Мікалай Макаравіч з жонкай. Паглядзець на яго работу прыязджалі спецыялісты з Мінска, Масквы... Дзівіліся. Хвалілі. Нешта абяцалі. Здавалася, вось-вось фермер, які ад цямна да цямна завіхаўся то ў полі, то на ферме, стане на ногі, пабудуе кароўнік, дом, вяскоўцам — дарогу. І вось, нібы гром сярод яснага неба, — навіна:

— Тройніч ужо нагаспадарыўся, супакоіўся. Аддаў зямлю назад дзяржаве.

Адразу і не верылася. Селянін добраахвотна адмовіўся ад зямлі, аб якой так марыў, за якую змагаўся, якую паспеў паліць потам. Чаму?

— Бо пераканаўся, што ні я, ні мая праца нікому не патрэбны, — з крыўдай у голасе гаворыць Мікалай Макаравіч. — Некаторым нават вочы мазоліў. Сёй-той цяпер радуецца, усміхаецца: ну што ты, аднаасобнік, даказаў?.. Думаў я думаў, ды і напісаў заяву ў райвыканком. Маўляў, больш не магу, адмаўляюся ад зямлі. Прыехаў на пасяджэнне, а мяне супакоілі: "Ваша заява можа быць разгледжана і без вас". Аддаў я ўсе дакументы. Плюнуў. Ды назад павярнуў...

У заяве гаварылася: "Не магу больш апрацоўваць зямлю, таму што летась памёр сын-памочнік, а мы з жонкай старыя..." Гэта — фармальна. Аб сапраўдных прычынах Мікалай Макаравіч расказвае з горыччу ў голасе.

— Ствараецца ўражанне, што хтосьці спецыяльна хоча выкарчаваць кволыя парасткі фермерства, загубіць усю сельскую гаспадарку. Задыхаюцца калгасы. Але я раскажу аб сваіх балячках... Яшчэ ў 1992 годзе напісаў кіраўніцтву райвыканкома заяву з просьбай прадаць мне лесу, цэглы для будаўніцтва кароўніка. Не было дзе кароў трымаць: стары бацькоўскі хлеў вось-вось разваліцца. І што ж? І сёння адказу чакаю. Няма, можа, будматэрыялаў? Тады з чаго ж, нібы грыбы пасля дажджу, вакол Салігорска растуць гмахі-катэджы? Яны для кагосьці намнога даражэйшыя за маю ферму...

— Былі выдзелены вялікія сродкі непасрэдна для патрэб фермераў, — спрабую не пагадзіцца з субяседнікам. — І не можа быць, каб частка іх не трапіла да вас.

— Як жа, трапіла, — адказвае Мікалай Макаравіч. — Каля трыццаці тысяч, гады два назад. Але якая карысць ад іх? Выдзелілі мне 9 гектараў ворыва і пяць — балота. У асноўным сваімі сіламі выкарчаваў яго. Папрасіў асушыць. Меліяратары выкапалі там дзве сажалкі. А канал не пракапалі. І што толку, што вада збіраецца ў сажалках? Навокал усё роўна мокра. Летась вымакла больш гектара збажыны, столькі ж — бульбы. А ўсё ж гэта — мая праца... Падстанцыю каля нашай сядзібы многія месяцы абсталяваць абяцалі, каб, значыць, пры рамонце тэхнікі можна было той жа электразваркай карыстацца. Але ніхто і пальцам не паварушыў, каб выканаць абяцанае. Ды што там падстанцыя. Шэсць гадоў на трактары "Беларусь" адным акумулятарам карыстаўся, які на два сезоны разлічаны. І куды толькі ні звяртаўся, каб прадалі новы, — усё безвынікова. Гэта што, клопат?..

Тады, шэсць гадоў назад, Мікалай Макаравіч дзесьці глыбока ў душы спадзяваўся, што да яго хоць крышку будуць ставіцца так, як да фермера на Захадзе: ты толькі працуй, давай хлеб, малако, мяса. Мы табе і запчасткі даставім, і тукі падвязём... Тройнічу даводзілася быць спачатку дастаўшчыкам, а потым механізатарам, землякопам, жывёлаводам. У апошні час ён не мог нават здаць малако ад сваіх кароў, бо да цэнтра калгаса каля пяці кіламетраў, а бензін такі дарагі, што дастаўка паўсотні яго літраў аднымі стратамі абарочваецца. А як разлічваюцца мясакамбінаты за купленую ў фермера прадукцыю? Пакуль разбяруцца з паперамі, рахункамі, ад мазалямі зароблених грошай інфляцыя "рожкі ды ножкі" пакідае...

Доўга расказваў Мікалай Макаравіч аб сваіх крыўдах. Аб тым, як уважліва глядзелі асобныя афіцыйныя асобы на яго патугі, хвалілі, спачувалі. І, ад"ехаўшы сотню метраў ад кароўніка, небам накрытага, тут жа забывалі аб праблемах фермера. А атрымліваецца — і яны "аралі"... Калі выплыве чалавек, то можна будзе сказаць: "Мы ж там бывалі. Чым маглі дапамагалі". А не — значыць, за непасільную задачу ўзяўся Тройніч, не "ўпісваецца" сёння ў нашу гаспадарку...

Так, нічога не зарабіўшы, нічога не пабудаваўшы, плюнуў на свае светлыя мары фермер. Жывёлу — якую прадаў, якую прырэзаў. Пакінуў толькі дзвюх кароў. Зусім непатрэбным аказаўся даільны апарат, куплены ў разліку на невялікую ферму. Мяркуе прадаць аўтамашыну, трактар "Беларусь", прылады да яго. Купіць міні-трактар. Ды будзе працаваць на гектары, які яму паложаны, як і кожнаму вяскоўцу.

На Салігоршчыне не проста знік адзін вольны селянін. Не стала яшчэ аднаго прыхільніка самастойнага сялянскага гаспадарання, які ўсёй душой успрыняў гэтую ідэю. Выпрабаваў яе на сабе. І "згарэў"...

А бацькоўскі хлеў тым часам развальваецца. Па-ранейшаму не мае Мікалай Макаравіч лесу, цэглы для яго рамонту. Што ж наперадзе? У галаву лезуць думкі: а раптам канчаткова надакучыць М.М.Тройнічу такая сялянская "рамантыка", кіне ён апошні кавалак зямлі, вернецца назад у горад ды стане ў чаргу за малаком... Няўжо камусьці гэта выгадна?

Уладзімір БЫЧЭНЯ, кар."Мінскай праўды".

ШЧЫРА ВАС ЗАПРАШАЕМ!

ФОТАРЭПАРТАЖ

Мінскі універсам «Цэнтральны» — сучаснае камп"ютэрызаванае прадпрыемства з моцнымі гаспадарчымі сувязямі. Тут ёсць усё: ад прадуктаў першай неабходнасці да валютных далікатэсаў. Наведвальнікам прапануюць нават навінкі італьянскіх швейных фірм. Сумеснае прадпрыемства «Капрычыо» створана разам з вядомай італьянскай фірмай «Рэма».

«Цэнтральны» ўносіць важкі ўклад у дзяржаўную казну: з кожнага заробленага рубля магазіну застаецца толькі 22 капейкі, астатняе паглынаюць падаткі. І ўсё ж гандлёвыя нацэнкі тут параўнаўча невялікія — 19 працэнтаў /пры абмежаванні ў 30/. Буйнейшы універсам горада працуе для масавага пакупніка. Асноўны асартымент — не замежныя прысмакі, а хлеб, малако, мяса, паўфабрыкаты.

На здымках: *добра працуе малады касір Алена* ***Капыток****; у зале сумеснага прадпрыемства «Капрычыо»; эканаміст Галіна* ***Жандарава*** *і праграміст Алег* ***Гучэнка****.*

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

Милосердие

Спешите делать добро

В Белорусский фонд милосердия и здоровья, расположенный по ул. К.Маркса, 39 в Минске, часто обращаются пожилые люди и инвалиды по самым разным вопросам.

Здесь внимательно выслушают каждого и сделают все возможное, чтобы облегчить участь тех, кто немощен, недееспособен.

— Только за прошлый год наш фонд оказал материальную помощь нуждающимся на общую сумму 274 млн. рублей, — говорит председатель Фонда милосердия и здоровья Валентина Владимировна Колосова. — Многим гражданам оплачены коммунальные услуги, лекарства, выделены продуктовые посылки, а также выданы бесплатные путевки в дома отдыха на сумму 165 млн. рублей.

Из множества просьб в прошлом году 610 человекам и за январь— февраль текущего года более 100 оказана материальная помощь.

Многим социально незащищенным людям выдана обувь.

Например, в январе этого года инвалиды Минска получили от фонда 50 инвалидных кресел-колясок производства ФРГ на сумму 75 млн. рублей. Жители города, живущие на минимальную пенсию, получили продуктовые посылки на сумму 325 млн. рублей.

В адрес фонда часто поступают теплые письма с благодарностью за оказанную помощь.

Вот некоторые из них.

"Уважаемая председатель фонда. Я от всей души благодарю лично вас, благодарю лично всех работников фонда за то самое доброе и по-настоящему человеческое внимание, с которым вы отнеслись к моей просьбе как инвалида Советской Армии I группы. Очень верю и надеюсь, что доброта ваша и к вам еще не раз сторицей вернется. Леонид Павлович Шестеров, проживающий в Узбекистане, Наманганская обл., Папскций р-н, пос. Уйгурский".

"Председателю Фонда милосердия и здоровья Республики Беларусь. Совет Минской общественной организации переселенцев, пострадавших от катастрофы на ЧАЭС, — "Жизнь" выражает искреннюю признательность сотрудникам фонда и лично вам за оказанную помощь и сотрудничество с нами. Надеемся, что и в дальнейшем вы не оставите нас наедине с нашей бедой. С глубоким уважением председатель Минской общественной организации "Жизнь" Т.Протченко".

В последнее время в нашей республике уделяют немало внимания вопросам социального обеспечения пожилых людей и инвалидов. Но этого недостаточно. Не полностью решены вопросы о транспорте, который не приспособлен для перевозки людей этой категории, об обеспечении их продуктами первой необходимости. Да и получаемые пенсии (пособия) у многих низкие. Не приспособлены для таких людей и жилые дома, учреждения культуры и многое другое.

Напрашивается вопрос: до каких пор мы будем не замечать тяжелую жизнь инвалидов и пожилых людей, их острые проблемы?

Успех рыночной экономики не будет полным без возрождения действенного Милосердия к людям пожилого возраста и инвалидам.

Иосиф ПОЖОГА.

■ Вось так і жывём

ДЗЕ ЎЛАДКАВАЦЦА ТОЛІКУ

Словы "беспрацоўны", "шукаю работу" ўсё часцей чуеш сёння на Клеччыне. Ці можна хоць у нейкай меры змякчыць гэты сацыяльны ўдар?

— Мы робім усё магчымае, каб чалавек не страціў надзеі, — гаворыць начальнік раённага цэнтра занятасці насельніцтва І.У.Івашоў. — Трымаем пастаянную сувязь з прадпрыемствамі, арганізацыямі, калгасамі. Калі дзе-небудзь "намацаем" вакантнае месца, дык адразу імкнёмся ўладкаваць туды "нашага чалавека" з ліку беспрацоўных.

Трывожыць тое, што за "бортам" аказваецца шмат моладзі, учарашніх выпускнікоў сярэдніх школ. Па меры магчымасці мы вучым іх розным "ходавым" спецыяльнасцям. Напрыклад, за сродкі нашага цэнтра дванаццаць дзяўчат займаюцца на пяцімесячных курсах швачак у Клецкім ПТВ-206. Яны будуць працаваць у КБА. Шэсць маладых закройшчыц, якія раней набылі прафесію, уладкавалі на малое прадпрыемства "Родны кут" /там арганізаваны пашыў мужчынскага адзення/.

— Мусіць, дапамагае вам "развязваць вузлы" рэспубліканскі цэнтр перападрыхтоўкі?

— Так. У ім летась вучылася каля 60 чалавек. Амаль усе яны ўжо маюць "цвёрдае" месца работы. Хлопцы працуюць у асноўным электразваршчыкамі, токарамі, слесарамі. Дзяўчаты — вязальшчыцамі, швачкамі, поварамі... Жыццё дыктуе свае "статуты": мы пачынаем вучыць у Мінску і будучых камерсантаў. Бо, згадзіцеся, пераход да рыначных адносін многія маладыя людзі ўспрынялі як пагоню за доўгім рублём.

— Апошнім часам з"яўляюцца беспрацоўныя ў вёсках. Няўжо і там нельга знайсці ім занятак?

— Цяпер усюды "падціскаюць штаты", лічаць сродкі, эканомяць. Возьмем вёску Заастравечча... Гэта даволі буйны населены пункт. Там працаваў цэх па пашыву жаночага адзення ад швейнай фабрыкі, дзейнічаў камбінат надомнай працы. І вось пасля фінансавай "карэкціроўкі" адміністрацыя вырашыла "прыкрыць" гэтыя цэхі. Да нас адразу прыйшлі станавіцца на ўлік па беспрацоўю амаль 50 чалавек. Скажыце: як ім дапамагчы? Многія ў вёсцы маюць жыллё, зямельныя ўчасткі. У іншае месца яны не пераедуць. Значыць, трэба думаць, як уладкаваць людзей дзесьці паблізу. Хаця, паўтараю, гэта вельмі няпроста.

— Сярод беспрацоўных ёсць і былыя воіны. Згодна з заканадаўствам, яны павінны быць уладкаваны на ранейшае месца работы.

— Павінны... Ведаеце, гэта балючае пытанне. Скажам, Сяргей Салагуб працаваў да арміі ў ДРБУ-212. Цяпер у нас на ўліку. Тое ж самае можна сказаць пра Дзмітрыя Міцулю з гэтай дарожнай арганізацыі. Безумоўна, кіраўніцтва ДРБУ можна зразумець: няма сродкаў на зарплату. Але ж "раскідвацца" такімі кадрамі не варта.

— Ведаю, вам, Ігар Уладзіміравіч, каштавала нерваў працаўладкаванне былога "афганца" Толіка Кобрына.

— Хлопец нервовы, з няпростым характарам. Працаваў на механічным заводзе, будаўніком — па дагавору ў калгасе "Шлях да камунізму", у ахове мясцовай вайсковай часці. Мусіць, не ўсюды яго разумелі. Цяпер беспрацоўны. Вось думаю, дзе яму знайсці што-небудзь па душы. У нашым цэнтры зарэгістравана больш як 330 беспрацоўных, з іх 212 атрымліваюць грашовую дапамогу. Як бачыце, тут не засумуеш.

Гутарыў Канстанцін ПРЫЁМКА.

ПАКРУЧАНЫ, ПАБЛЫТАНЫ

зусім не шаўкавісты лён

Нарыхтоўчы пункт ільнотрасты, што побач з вёскай Прылепцы каля Плешчаніцаў. Першае, на што звяртаеш тут увагу, — вялікія, па 90—100 тон, сціртны снапоў. А побач — унушальных памераў павець, запоўненая рулонамі.

/Складзіраванне трасты такім спосабам вядзецца ўжо тры сезоны/.

Пункт у вытворчых адносінах падпарадкаваны Крупскаму льнозаводу. Працуе круглы год. У дні масавай дастаўкі прадукцыі тут не бывае выхадных і святаў.

Цяпер ідзе адгрузка сыравіны на галаўное прадпрыемства. Ужо адпраўлена яе больш як 300 тон. Але за дзень адгружаюцца ўсяго дзве аўтамашыны. Больш хутка арганізаваць работу немагчыма: праблема з бензінам.

У той жа час Крупскі завод з-за недахопу сыравіны працуе не на поўную магутнасць.

Апошнія чатыры гады пунктам кіруе Алена Сцяпанаўна Бахар. Яна гаворыць, што ў канцы 70-х за сезон прымалі па чатыры тысячы тон ільносыравіны. Везлі яе з Лагойскага, Вілейскага, Мядзельскага раёнаў. Цяпер — толькі з гаспадарак Лагойшчыны. Пазалетась яны здалі ўсяго 707 тон трасты, летась — 1.180 і 960 тон — ільносаломкі. Ды галоўная недарэчнасць заключаецца ў тым, што якасць прадукцыі стала значна горшая. І вырошчваць яе развучыліся льнаводы, і даводзіць да ладу. Лён часта вязуць прама з поля. Узнімаюць яго са сцелішчаў няўмелыя рукі студэнтаў і школьнікаў. Снапы звязаны неакуратна, расліны пераблытаны, перакручаны. Якая ўжо тут якасць?..

Раней Беларусь славілася льном. Наш даўгунец і ў далёкім замежжы карыстаўся павышаным попытам. Таму крыўдна і сорамна чытаць у перыядычным друку, што цяпер ідзе адваротны працэс — славяне возяць лён з Галандыі. Ды і як не вазіць, калі ў мінулым годзе на Лагойшчыне самы высокі нумар трасты быў 1,25. Раней жа яна прымалася нумарамі ад 1,5 да 2,5. Цяпер такіх паказчыкаў якасці няма альбо сустракаюцца яны вельмі рэдка. А ў выніку калгасы страчваюць прыбытак. І прычыны тут не толькі ў неспрыяльных умовах надвор"я, а ў тым, што лён любіць працавітыя рукі. Змаглі ж і летась нядрэнна выхадзіць яго працаўнікі калгасаў "8 Сакавіка", імя Будзённага, "Перамога", "Шлях Леніна".

Сёлета чакаецца значнае павышэнне закупачных цэн на льнопрадукцыю. Так што вырошчваць добры лён стане больш выгадна. І гэта павінны мець на ўвазе аграномы гаспадарак.

Генадзь ХОЦЫН. Лагойскі раён.

■ З першых вуснаў

РАСКІДВАЕМ КАЛГАСНАЕ. ДЫ, МОЖА, І СВАЁ?

Пакуль сродкі масавай інфармацыі розных узроўняў ствараюць імідж прэтэндэнтаў на прэзідэнцкае крэсла, пакуль бясконцыя дэбаты ў парламенце толькі выклікаюць сумненні ў бескарыслівасці намераў народных выбраннікаў, людзі ў вёсцы заняты празаічнай справай. На двары вясна. І разам з ёю паўстае безліч клопатаў, галоўны з якіх — пасяўная. Напэўна, менавіта тут вяршыцца сёння тая высокая палітыка, ад якой залежаць багацце нашага стала, узровень жыцця, а адсюль — і адносіны да дзейнасці тых дзяржаўных асоб, каго мы выбіраем, каму выдаём аванс даверу.

Такая размова цяпер ідзе ў кожным сельгасупраўленні. Што будзе, куды мы нарэшце прыйдзем, дзе дно той бездані, у якую мы падаем?

На пытанні нашага карэспандэнта Марыі КУЗАЎКІНАЙ адказваюць Віктар Станіслававіч ШАХРАЙ — галоўны аграном упраўлення сельскай гаспадаркі і нарыхтовак Вілейскага райвыканкома, Марыя Аляксандраўна СКУР"ЯТ і Марыя Барысаўна ВАЙТУЛЕВІЧ — спецыялісты ўпраўлення.

Карэспандэнт: — *Бытуе думка, што калгасы і саўгасы ў сваёй барацьбе за выжыванне пакінуты сам-насам. Маўляў, кожны ратуецца ў адзіночку. Калі гэта так, то навошта нам у саставе выканкома мець такую структуру, як упраўленне сельскай гаспадаркі?*

В.Шахрай: — На такое прамое пытанне павінен, напэўна, быць і прамы адказ. Мы ўсе тут — спецыялісты, з пэўным стажам практычнай работы. І пераканаць у мэтазгоднасці нашага існавання можна, напэўна, толькі фактамі. Дык вось — факты. Толькі за першы квартал бягучага года мы дапамаглі калгасам і саўгасам атаварыць па фіксаваных цэнах каля 80 працэнтаў іх патрэбнасцей у гаруча-змазачных матэрыялах. Служба забеспячэння гэтым займаецца. Па збожжавых і зернебабовых раён поўнасцю забяспечаны насеннем. Аналагічнае становішча з яравымі і льнонасеннем. Я гэта да таго, што райсельгасупраўленне, у асобе яго спецыялістаў, з"явілася тым каардынуючым цэнтрам, які не толькі змог акумуляваць праблемы сённяшняга дня, але і нейкім чынам іх вырашаць. Цяжкае ў нас зараз становішча з насеннем кукурузы. На рэспубліканскім узроўні ёсць дагавор з Малдавіяй: эквівалент адной тоны насення гэтай культуры — 10 тон фуражу. Не здзіўляйцеся: усё пералічана на долары па сусветных цэнах. Малдавія інакш не гандлюе. Аднак нам ад гэтага не лягчэй. Не забывайцеся, што той фураж павінен быць дастаўлены чыгункай з накруткай па шэрагу транспартных расходаў.

Цяжкае становішча з мінеральнымі ўгнаеннямі. Толькі па калійных мы забяспечаны на палавіну патрэбнасцей, па фосфару — на 16 працэнтаў, па азоту — на 40. У гэтым напрамку актыўна дзейнічалі і "Сельгасхімія", і самі гаспадаркі. Але запозненыя льготныя крэдыты /іх нам толькі што выдалі/ не дазволілі своечасова зрабіць перадаплату...

Карэспандэнт: — *Што гэта за крэдыты і ў чым іх перавага?*

В.Шахрай: — Па-першае, яны даюцца пад мінімальныя 6,5 працэнта з разліку 120,4 тысячы рублёў на гектар сельгасугоддзяў. Атрымалі гаспадаркі аванс пад заключаныя дагаворы на пастаўку прадукцыі. Праўда, атрымалі не ўсе. Нясвіжскі і Валожынскі льнозаводы нам вінны каля 300 мільёнаў рублёў...

Карэспандэнт: — *Кіруючыя органы сельскай гаспадаркі на месцах перажылі шэраг перамен. Былі ўпраўленні, пасля сталі РАПА, потым — зноў упраўленні. Гэта што — прага пераўтварэнняў, даніна модзе ці элементарная паказуха, дзякуючы якой хтосьці з "уплывовых" мог зарэкамендаваць сябе і пераўтваральнікам, і прагрэсіўным дзеячам, які глыбока разумее неадкладнасць перамен?*

В.Шахрай: — Ведаеце, я — не палітык. Я ўсё жыццё тэхнолаг. Гэтым займаюся і зараз. Разумею, што стварэнне адзінага аграпрамысловага комплексу павінна было нейкім чынам падтрымаць вёску, справядліва раздзяліць прыбытак перапрацоўчых прадпрыемстваў. Нічога гэтага мы не дабіліся. І той жа малаказавод не даў нам магчымасці атрымаць дывідэнды з яго прыбытку.

Па сутнасці, апарат РАПА сталі "карміць" калгасы і саўгасы — гэта адзін нюанс. Сёння мы на дзяржаўным бюджэце, але адлічэнні ідуць з той жа крыніцы. Па сутнасці нічога не змянілася. Калі не ўлічваць таго, што апарат упраўлення скараціўся больш чым утрая.

Карэспандэнт: — *Мы прыйшлі ў так званы рынак. А гэта — і скарачэнне рабочых месц, і ліквідацыя цэнтралізаванага кіраўніцтва. Як удаецца вам вось тут, на месцах, рэальна захоўваць прыкметы ўладнай структуры?*

М.Скур"ят: — Мне здаецца, ні ўлады, ні ўрада ў нас даўно ўжо няма. І наколькі мы сёння патрэбны калгасам і саўгасам, настолькі мы і выконваем свае функцыі. Пра іх ужо дастаткова многа гаварылася ў пачатку нашай гутаркі. Магчыма, мяне ўпікнуць у кансерватызме. Але сёння хацелася б мець такі парадак, як на пачатку перабудовы. Хіба дрэнна было, што рэсурсы размяркоўваліся цэнтралізавана? Прынамсі, дзякуючы цэнтралізаваным пастаўкам ГЗМ мы ў сваіх кватэрах ніколі не мерзлі.

Карэспандэнт: — *Сёння нам прапаноўваюць проста пачакаць. Але гэтае чаканне зацягнулася ўжо на дзесяцігоддзе...*

М.Скур"ят: — І перспектывы не відаць. Ствараецца ўражанне, што эканомікі рэспублікі наносіцца запланаваны ўрон. Я не магу растлумачыць, чаму мясакамбінат не можа заплаціць вытворцу рэальную цану за прадукцыю, у той час як залётныя камерсанты плацяць удвая. Рэалізоўваюць мяса, атрымліваюць прыбытак, з якога ні капейкі не паступае ў дзяржаўны бюджэт. Так раскідваюцца апошнія крошкі калгаснага багацця.

Карэспандэнт: — *Гаворка ідзе аб рэформах. І, магчыма, на змену калгасна-саўгаснаму ладу прыйдзе прыватная ўласнасць на зямлю. Агонія скончыцца, а камандную сістэму заменіць рынак. І яго вялікасць фермер стане галоўным нашым карміцелем. Асабіста зацікаўлены ва ўласным прыбытку, у захаванні сваёй маёмасці, ён стане адзінай альтэрнатывай "усяго кругом калгаснаму"...*

М.Скур"ят: — Пытанні асабістай зацікаўленасці людзей у выніках сваёй працы сапраўды не прадуманы. Але і пры каманднай сістэме было ўсё ж нейкае сумленне ў народа. Гляньце, што робіцца зараз. Страшна ездзіць па фермах. Там сцяна разабрана, там шыфер са страхі сцягнуты. Ідзе адкрытае рабаўніцтва. Гэтага мы дамагаліся, уступаючы ў перыяд рэформ?

М.Вайтулевіч: — Адмовіліся ад цэнтралізаванага планавання. А што атрымалі ўзамен? Дзяржзаказ нібыта існуе. Але ён не пацверджаны дагаворамі. І таму з такой цяжкасцю атрыманую прадукцыю мы не можам збыць. Скормліваем жывёле высакасортную бульбу, якую з задавальненнем купілі б жыхары Масквы і Пецярбурга. Але, прабачце, калгасы не могуць сёння гандляваць у краінах блізкага замежжа. Па-першае, таму, што не маюць ні транспарту, ні запчастак, ні гаручага... Па-другое, падобны гандаль проста небяспечны.

В.Шахрай: — Не ўсе экспедытары, гандлюючыя на рынках блізкага замежжа, вяртаюцца дамоў жывыя і здаровыя. Падобныя трагічныя гісторыі мелі месца і ў нашым раёне.

М.Скур"ят: — А ўсё гэта гаворыць аб тым, што рынак павінен быць цывілізаваны, стымуляваць пошук новых тэхналогій у імкненні сапернічаць з канкурэнтамі, развіццё вытворчасці тавараў... Пакуль жа стымулюецца ашуканства. І ў адваротным мяне ніхто не пераканае.

Карэспандэнт: — *На пачатку нашай размовы хтосьці з вас заўважыў, што вы палітыкі, а не тэхнолагі. І ўсё ж для нармальнага развіцця патрэбна, напэўна, адпаведная заканадаўчая палітыка, рашэнні, якія б нацэльвалі на пераход да цывілізаваных рыначных адносін. Гэта павінны рабіць людзі, якія стаяць на чале кіраўніцтва ці прыйдуць да ўлады. Чаго вы чакаеце ад іх?*

В.Шахрай: — Нармальнай цэнавай палітыкі, эквівалентнага абмену паміж гарадам і вёскай, чаго мы так даўно дабіваемся. У перагаворах з Расіяй мы сёння не выступаем партнёрамі. Да раўнапраўя далёка, калі нафту нам прадаюць па цане, вышэйшай за сусветную. Чаму, каб толькі праехаць праз тэрыторыю Літвы, мы павінны плаціць долары, а праз нашу Беларусь ездзяць каму куды захочацца. І нафта -, і газаправоды, і транспартныя шляхі — усе яны пралягаюць па нашай зямлі... Сёння наш урад не можа адстаяць інтарэсы беларускай дзяржаўнасці — гэта адназначна.

Карэспандэнт: — *І ўсё ж, калі вярнуцца на нашу грэшную зямлю: які прагноз на пасяўную?*

В.Шахрай: — Яна будзе цяжкая. У асноўным па не залежачых ад працаўнікоў сельскай гаспадаркі прычынах. Аб большасці з іх мы з вамі ўжо гаварылі. Становішча цяжкае, але не безнадзейнае. Наколькі нас хопіць — невядома, але пакуль трымаемся.

■ Раздумья

Тяжело сегодня "перестроечному" поколению представить себе ту меру мужества и беззаветной любви к Родине, когда тысячи юношей и девушек вступали в священную войну с фашизмом. К сожалению, теперь нередко приходится слышать от "демократов": врага забрасывали телами наших воинов, и победить было легко... Это — обыкновенная ложь, стремление принизить подвиг советского воина. Давайте поговорим откровенно.

ПРИ ТАКОЙ "ДЕМОКРАТИИ" ВСЕ ВОЗМОЖНО

Не всем довелось участвовать в таких широкоизвестных крупных операциях, как Сталинградское сражение или битва на Курской дуге... Ведь бои шли и за небольшую деревеньку или высоту и стоили немалых жертв, ибо враг цеплялся за каждый клочок земли. Вот в таких боях местного значения приходилось очень часто участвовать и мне. Все помню, как будто это было вчера.

...Мы прибыли на фронт к тому времени, когда наши войска завязали бои за прорыв восточнопрусской границы. Двигались только ночью, преодолевая по 30 и более километров. Прифронтовая полоса напоминала о себе скоплением войск, военной техники, светомаскировки.

Вот уже хорошо слышен треск пулеметов, разрывы снарядов, запах гари, дыма. И вот первый бой за господский двор, который был в полосе наступления нашего 67-го стрелкового полка. Все кругом гудело и трещало. Враг, который так много зла натворил на нашей земле, свою уступать не хотел. Но его сопротивление вскоре было сломлено . Помещичья усадьба взята, а дальше, впереди, — горящая мельница и невдалеке, слева, — деревня. Натиск наших воинов был стремительным и неожиданным, так что, ворвавшись в деревню, мы обнаружили в некоторых домах незаконченный завтрак. В одном месте дымилась полевая кухня. Из жителей никого не было.

Но за поворотом у одного дома увидели повязанную теплым платком женщину, за руки она держала двоих ребятишек. Известен жаргон фронтовиков:

— А, фрицевка, попалась...

И вдруг в ответ:

— Детки мои, какая же я фрицевка, я смоленская, угнана немцами.

— А чьи дети?

— Хозяева в страхе убежали и бросили своих детей.

Вот такая встреча на фронтовой дороге. Русская женщина, угнанная в неволю, не оставила детей врага, который наших не щадил.

Глубоко ошибаются и те, кто утверждает: мол, что тут особенного — подняться в атаку? Передать душевное состояние, которое испытывает боец, невозможно. Нелегко оторваться от матушки-земли и двинуться навстречу шквальному свинцовому огню, навстречу вероятной смерти, когда тебя в любую секунду может прошить вражеская пуля.

Тому, кто во время войны не был на передовой, не наступал в боевых порядках пехоты, не видел остающихся на поле боя сёрых бугорков человеческих тел, — трудно передать это перенапряжение души.

Хочу сказать еще вот о чем. На войне побеждали не только мужество, отвага и героизм. Побеждали дружба, сплоченность и поддержка.

Помню, однажды мы наступали при поддержке "самоходок". Это, разумеется, усиливало мощь нашего натиска. Фрицы отступали. За полем оказался кустарник, мелколесье. И тут одна машина остановилась на несколько секунд, возможно, хотели что-то уточнить. Когда мы приблизились, сержант из "самоходки", заметив, что у меня нет рукавиц /их я потерял в бою/, крикнул:

— Степанов, подай солдату рукавицы, у нас там есть запасные.

Вот так в бою сержант-артиллерист проявляет заботу о солдате-пехотинце. Хотя бог весть чем мог закончиться для нас этот бой, ведь жизнь на войне непредсказуема.

Тогда еще не было таких словечек, как "кацап", "хохол" или "чучмек". Все жили дружной армейской семьей.

Во время прочески Инстербурга /ныне г.Черняховск Калининградской обл. — Авт./ от оставшихся там кое-где фрицев /а дело было ночью/ мы заблудились в городе. Мы — это я — белорус, и парень — казах. Сколько нам стоило трудов выбраться к своим, но друг друга не оставили и нашли свою часть в семи километрах от города.

Или вот еще. Однажды во время боя перед нами оказалось "минное поле". Мы, молодые солдаты, двигались вперед, не обращая внимания на колышки, которыми было обозначено местонахождение мин. И тут усатый солдат Воробьев закричал: "Сыночки, осторожно, мины!" Подумать только, в этом смертельном аду бывалый воин заботился о юных солдатах как родной отец.

А что мы видим сейчас? Тяжело и горько говорить об этом. Уступил юнец престарелому человеку место в городском транспорте, в очереди за продуктами — и то радость. Не говорю уже о сплоченности, дружбе, элементарном уважении друг к другу...

Если бы нам тогда кто-нибудь сказал: "Я не просил тебя за меня воевать!", "Вы не в ту сторону стреляли!", ему бы несдобровать. Но таких тогда не было. А сейчас какой-нибудь обормот может запросто оскорбить фронтовика, заслуженного ветерана труда.

Их взрастила так называемая "демократия". Теперь возможно все: осквернить памятник, оборвать на обелиске бронзовые детали, унизить бывшего солдата войны... И делается это целенаправленно, с подсказки определенных лиц, чтобы вычеркнуть из нашей истории героический подвиг людей старшего поколения...

В заключение напомню слова прославленного Маршала Советского Союза Г.К.Жукова: тот не смеет называться человеком, кто забывает фронтовика, проливавшего кровь за нашу Родину.

Иван ЛУЦКО,
ветеран Великой Отечественной войны и труда.

P.S. Гонорар за этот материал прошу оставить в пользу вашей уважаемой газеты.

ПУСТЬ БУДЕТ НАРЯДНОЙ ЗЕМЛЯ

После холодной и продолжительной зимы весна воспринимается особенно радостно. О ее наступлении судим по пробуждению природы и появлению первых весенних цветов. Среди них есть редкие и исчезающие виды, занесенные в Красную книгу Республики Беларусь.

Первые цветы, как известно, не только украшают весенние леса, радуют взор, но и являются важным звеном в экологической цепи биоценозов.

К сожалению, с наступлением весны начинается массовый сбор этих растений, особенно в окрестностях больших городов. Поэтому в целях обеспечения сохранности дикорастущих растений Минский областной и городской Советы народных депутатов приняли совместное постановление, запрещающее сбор в зеленой зоне г.Минска 30-ти видов растений, занесенных в Красную книгу. Данным постановлением на территории г.Минска не разрешается торговля редкими видами растений. Среди них — арника горная, купальница европейская, сон-трава, ветреница лесная, колокольчик широколистный, черемша /медвежий лук/ и другие.

Однако, как показала практика прошлых лет, на рынках все- таки продают запрещенные к сбору и торговле дикорастущие растения, особенно черемшу. Хотя она — довольно редкий, реликтовый вид и подлежит особой охране.

В соответствии с действующим законодательством предусмотрена ответственность за сбор растений, занесенных в Красную книгу. Это может быть предупреждение или штраф в размере до двух минимальных заработных плат.

Однако не надо думать, что сохранение редких и исчезающих видов растений — обязанность лишь природоохранных органов и милиции. Статья 55 Конституции Республики Беларусь гласит: "Охрана окружающей среды — обязанность каждого". Значит, каждый из нас должен чувствовать личную ответственность за сорванный цветок, сломанное деревце.

Лариса ХВАЛЬ,
ведущий инженер Минского областного комитета по экологии.

■ Конкурсы

ПТУШКА ШЧАСЦЯ ПРЫЛЯЦЕЛА Ў БАРЫСАЎ

У Гродне адбыўся рэспубліканскі конкурс прафесійнага майстэрства навучэнцаў выпускных курсаў дашкольных аддзяленняў педагагічных вучылішчаў Беларусі. Званне лепшай будучай выхавальніцы аспрэчвалі 22 канкурсанткі — па дзве ўдзельніцы з кожнай такой установы. Дзяўчаты пісалі дыктант па беларускай мове, дэманстравалі свае веды па педагогіцы і псіхалогіі, рыхтавалі малюнкі па праграме дзіцячага сада, выконвалі розныя заданні па культуры паводзін выхавальніцы ў розных жыццёвых сітуацыях. Рабілі цацкі для дыдактычных і творчых гульняў.

Усе гэтыя даволі няпростыя выпрабаванні з поспехам пераадолела навучэнка Барысаўскага педвучылішча Святлана Гameза і выйшла ў фінал. Заключным этапам конкурсу была практычная работа з незнаёмымі дзецьмі. Барысаўчанка на высокім узроўні правяла комплексныя заняткі ў малодшай групе аднаго з дзіцячых садкоў Гродна і атрымала вышэйшую ацэнку журы — 25 балаў. У агульным заліку Святлана Гameза набрала 138 балаў і падзяліла першае месца са сваёй саперніцай з Ліды. Абедзве ўзнагароджаны дыпломамі Міністэрства адукацыі і грашовымі прэміямі.

Дарэчы, згодна з умовамі конкурсу, яго пераможца без экзаменаў залічваецца студэнтам факультэта дашкольнага выхавання педагагічнага універсітэта.

Мікалай ЧАЛЕЙ.

ПОСЛЕДНИЙ ПОЛЕТ КИТАЙСКОГО МАРШАЛА

Как советские чекисты и медики опознали трупы Линь Бяо и его супруги

Впервые словно воочию ощутил влияние этой могущественной фигуры из высшего китайского руководства во время трагических событий в районе острова Даманский, в самом начале марта 1969 года. Тогда ранним воскресным утром на скованной льдом реке Уссури раздались с китайской стороны внезапные выстрелы. Семь наших пограничников во главе с начальником заставы Иваном Стрельниковым, обливаясь кровью, упали замертво. Начался серьезнейший вооруженный конфликт. Прилетев в район боя с высокой военной комиссией из Москвы, мы ужаснулись увиденному. Тела наших воинов были изуродованы. Но все же непрошеные гости были отброшены на сопредельную территорию. Помогла соседняя застава во главе с мужественным капитаном Виталием Бубениным (впоследствии Героем Советского Союза), выбившая налетчиков с этого совсем неизвестного крохотного островка.

Но страсти накалялись. На советско-китайскую границу подтягивались с двух сторон воинские части и вооружение. Впереди была, к сожалению, еще не одна вооруженная стычка, в том числе в Казахстане, в районе озера Жаланашколь.

И вот тогда на Даманском, вернее, на правом китайском берегу пограничной реки появился, сообщили нам войсковые разведчики, сам маршал Линь Бяо, второе лицо в государстве, преемник Мао Цзэдуна на посту председателя КНР. Он лично проинструктировал свое воинство, приказав ему еще более ожесточенно сражаться с «советскими ревизионистами». Маршал выстроил на берегу целую шеренгу своих солдат и приказал расстрелять их прилюдно, как «изменников и трусливое стадо», испугавшееся ревизионистов. Это было чудовищно. Таким он и запомнился.

И вот в сентябре 1971 года неожиданное тассовское сообщение, очень коротенькое: на территории Монголии разбился китайский самолет, в котором, возможно, находились высокопоставленные лица КНР, в том числе Линь Бяо, его жена Е. Цюнь, тоже член политбюро Китая, а также их сын Линь Лиго. Обстановка в то время в самом Китае была особенно накаленной. Вовсю шла «культурная революция». С политического горизонта бесследно исчезали многие политические фигуры. Вот что об этом сообщало радио Тайбея:

«Широкая кампания по чистке кадров началась по всему континентальному Китаю. Она явилась следствием отстранения от власти 38 высокопоставленных сторонников опального лидера Линь Бяо. Мао Цзэдун, согласно источникам, закончил большую чистку в рядах сторонников Линь Бяо в центральном правительстве и теперь переносит ее на руководство округами...

Чистка началась в сентябре 1971 года с центральных организаций КПК в связи с попытками Линь Бяо отстранить от власти Мао Цзэдуна. Согласно источникам, по крайней мере, 38 высокопоставленных государственных деятелей были замешаны в неудавшейся попытке переворота, в том числе 5 членов Политбюро ЦК КПК. Среди них — Е. Цюнь, жена Линь Бяо, являющаяся членом политбюро, Хуан Юншэн — начальник генерального штаба и член политбюро, 4 заместителя начальника генерального штаба...

Москва, разумеется, не могла оставаться безучастной к событиям в великой соседней стране, отношения с которой были накалены и находились на грани войны. Вот тогда-то глава КГБ Юрий Андропов вызвал к себе на Лубянку одного из руководителей следственной службы своего ведомства, опытнейшего чекиста Александра Васильевича Загвоздина, многие годы хранившего глубокое молчание по этому щекотливому вопросу.

Слово самому А. В. ЗАГВОЗДИНУ:

— В кабинете председателя, который находился на третьем этаже знаменитого здания, был еще один знакомый мне человек — генерал Георгий Цинев, первый зампред КГБ. Юрий Владимирович был краток: «Вам предстоит срочная командировка в Монголию. Найдите место захоронения пассажиров рухнувшего китайского самолета, произведите эксгумацию трупов. Попытайтесь точно установить, кто же там находился. Что произошло в воздухе? Берите с собой любых специалистов, сколько необходимо для работы. Все указания нашему посольству об оказании вам помощи будут даны. С монгольским руководством мы тоже договоримся. Об этом знает Брежнев.

Загвоздин в глубоком раздумье, уехал к себе в Лефортово, где находилась его служба. Многое ему довелось видеть на своем трудном житейском пути. Молодым оперативником боролся с гитлеровской агентурой, предателями. Потом разоблачал террористов, контрабандистов, именитых мздоимцев. Руководил следствием и лично допрашивал таких шпионов, как Пеньковский, Поляков, Толкачев, и других. И вот новое поручение.

Команда подобралась быстро. Своим ближайшим помощником Александр Васильевич пригласил коллегу по следственным делам, военного судмедэксперта Виталия Томилина, еще одного медэксперта и специалиста по баллистике и оружию. Вскоре они вылетели в далекую страну.

— Самолет упал в довольно пустынной и гористой местности, — рассказывает А. Загвоздин, — на территории Хэнтийского аймака, в четырнадцати километрах от рудника Бэрх. Местные жители, опрошенные нами, сказали, что видели в ночном небе сперва какой-то огненный шар, а потом был взрыв. Произошло это 13 сентября 1971 года в два часа 25 минут ночи. Монгольские власти немедленно прибыли к месту происшествия, осмотрели его, обнаружили трупы девяти пассажиров и членов экипажа. Были осмотрены обломки самолета, часть оставшихся документов, аппаратуры.

ИЗ ОФИЦИАЛЬНОЙ СПРАВКИ:

«...Самолет был изготовлен в Англии заводом «Хаукер Сидлей Авиэйшн» и представлял собой машину типа ДН-121 «Трайдент Е-1» с тремя реактивными двигателями марки «Роллс Ройс Спей»; крейсерская скорость самолета 680 км/час, дальность полета 4—5 тысячи километров. Самолет в свое время был продан Пакистану и с мая 1965-го по май 1969 года эксплуатировался Пакистанской международной авиационной компанией «ПИА» и в конце 1969 года он был приобретен Китаем.

Сохранившиеся документы, несомненно, свидетельствовали о том, что после приобретения этого самолета Китаем он использовался для нужд Народно-освободительной армии КНР. Причем, судя по внутреннему убранству, им пользовалось лицо, занимающее ответственное положение. В период с декабря 1970-го по сентябрь 1971 года самолет совершал ежемесячно от 6 до 50 вылетов, в том числе ночных. Машина подобного типа предназначена для полетов на больших и средних высотах. Вместе с тем данный самолет был оборудован радиовысотомером «РВ-УМ» советского производства для полетов на малых высотах...»

Группе генерала Загвоздина монгольские власти выделили специалистов, солдат для оцепления местности, поставили в степи несколько удобных вместительных юрт. Обслуживал их повар из правительственной службы, отлично готовивший восточные и европейские блюда. Но сама работа была, конечно. не из приятных. Нужно было разрыть все девять могил, вскрыть гробы, извлечь уже начавшие разлагаться трупы. Решено было, вспоминает Загвоздин. прежде всего обратить внимание на пожилых людей. Их быстро нашли. Теперь эти трупы надо было идентифицировать. Не будем вдаваться в подробности. Виталий Васильевич Томилин, прекрасный специалист в своей отрасли, отобрал два черепа. Их предстояло доставить в Москву для дальнейшей работы.

Проведя необходимые исследования и сопоставления фотографий. мы пришли к выводу: в числе погибших были Линь Бяо и его супруга Е Цюнь. В расчет принимались зубы. телосложение. ушные раковины исследуемых лиц. Кроме того, было известно о касательном ранении головы маршала, о его сломанном ребре.

О результатах генерал Загвоздин подготовил официальную записку, а также устно доложил Андропову, одновременно показав множество фотографий. Председатель КГБ задумался: «А вы все же твердо уверены, Александр Васильевич, в своем выводе? Нет ли еще чего-либо для подкрепления этой версии?»

Загвоздин ответил, что ветераны нашего старейшего правительственного лечебного центра (которое когда-то называлось Лечсанупр Кремля) вспомнили, что в конце тридцатых годов Линь Бяо и его жена несколько раз здесь лечились. Больше того, по команде академика Е. И. Чазова, возглавлявшего известное 4-е Управление, были найдены архивные медицинские документы. Из них явствовало: Линь Бяо страдал спондилезом шейных позвонков, а также перенес туберкулез с поражением легких, имел несколько ранений. Это были новые важные свидетельства. И Андропов предложил вновь вылететь в Монголию, провести еще одну эксгумацию. Такая поездка состоялась в конце ноября того же года. Комиссия генерала Загвоздина теперь с полной уверенностью утверждала: именно опальный маршал и его жена находились в разбившемся самолете.

Более двадцати лет прошло с тех пор. Ни генерал никому не рассказывал эту историю, ни его никто об этом не спрашивал. Своих докладных он тоже больше никогда в глаза не видел. Сгинули они где-то в архивах то ли Лубянки, то ли политбюро. Вместе со снимками. Лишь несколько сослуживцев знали о необычной монгольской командировке Загвоздина. Услышав случайно о доставленных в Москву черепах Линь Бяо и его жены, я позвонил еще в прошлом году Загвоздину домой. Генерал вышел на пенсию, но продолжает трудиться в одном специальном учебном заведении: ему есть о чем рассказать молодым контрразведчикам. Но мне Александр Васильевич никакой информации не дал, хотя мы хорошо знакомы не один год. Нужна, мол, санкция высоких инстанций, дело секретное.

И вдруг новость из далекой Австралии. Исследователь Питер Хэнем долго собирал факты по «делу Линь Бяо», посетил Тайвань, Монголию, Китай, другие страны, в том числе Россию. Хэнем встречался с оставшимися в живых родственниками и друзьями, сослуживцами Линя, изучил множество документов. В результате — подготовил солидное исследование. Материалы уже успел опубликовать в гонконгском журнале «Эйша уик». Часть из них в виде коротких аннотаций попали и в российские издания — «Известия», «Московскую правду». Так что многолетняя завеса секретности была снята, это и позволило генералу Загвоздину посетить нашу редакцию, сообщить все известные ему подробности.

Как же происходило само бегство Линь Бяо из Китая?

...Страдающий от ран и болезней министр обороны в очередной раз удалился на курорт в Бэйдайхэ. По воспоминаниям очевидцев, он уже понимал: дела его плохи, поста лишится со дня на день. И лишь сидел, глядя в пустоту, готовя иногда сам себе лекарство по старинным медицинским книгам. Родные вспоминают, что напряжение исходило от активной и энергичной жены маршала Е Цюнь. К ней стекались грозные новости из столицы. В последний вечер, как это было слышно из соседней комнаты, супруги говорили о каком-то срочном вылете на юг, в Гуангжоу, потом за границу в Гонконг. Но Линь ответил: «Не убегу, даже если будет грозить смерть. Хотя бы останусь патриотом до конца».

Этот разговор подслушала дочь Линь Бяо, в ужасе начала звонить премьер-министру Чжоу Эньлаю в Пекин: «Мать хочет похитить отца». До Чжоу она не дозвонилась, но, само собой, важная новость до него дошла, и около 11 вечера он сам позвонил Е Цюнь. Дальнейшее — загадка: действительно ли умнейший из китайских политиков успокаивал Е Цюнь, или же наоборот — сделал все, чтобы подтолкнуть к бегству своего соперника в борьбе за власть. Именно после этого звонка Е Цюнь и сын Линь Лиго ворвались в спальню маршала с криком: «Проснись, тебя хотят арестовать». К тому моменту Линь Бяо принял снотворное и плохо понимал, что происходит. Таким его и погрузили в самолет, прорвавшись сквозь кольца охраны, которая не стала (или получила такой приказ?) активно препятствовать вылету, хотя без стрельбы не обошлось.

Самолет «Трайдент» стоял в аэропорту, причем, как вспоминают очевидцы, с полными баками. Маршала, перед которым расступилась охрана аэродрома, внесли в самолет как мешок — через плечо. Самолет взял курс на юго-восток — к Тайваню, но через 20 минут снова показался над аэродромом Шанхайгуаня, откуда вылетел. Он покружился над полем, не заходя на посадку — к тому моменту Чжоу Эньлай приказал закрыть все аэропорты Китая.

«Трайдент» направился на север — к монгольской границе. Почему он потерпел катастрофу — все еще загадка...

Катастрофу «Трайдента» расследовала авторитетная монгольская комиссия при участии советских авиаспециалистов. Ее заключение однозначно: «Самолет № 256 «Трайдент» потерпел катастрофу в результате ошибки летчика в пилотировании самолета». Следы, оставшиеся на земле, свидетельствовали: «...после соприкосновения с землей самолет какое-то время скользил фюзеляжем по почве». В момент вынужденного приземления, отметил один из инженеров, машина находилась в линии горизонтального полета, оборудование было исправно, топлива достаточно, а аппаратура давала возможность ориентироваться на местности и в необходимом случае связаться с наземными службами. Самолет коснулся земли при скорости 500—550 километров в час, при этом шасси не было выпущено, щитки находились в закрытом состоянии. Значит, экипаж не собирался совершать посадку...

Генерал Загвоздин добавил: эксперты не обнаружили на телах погибших следов недавних огнестрельных ранений. Все личное оружие на месте, патроны не использовались. История этой трагедии осталась неоконченной...

Юрий ДМИТРИЕВ.

На снимках: совмещенный фотоснимок лица и черепа Линь Бяо, сделанный в ходе расследования; обломки рухнувшего самолета «Трайдент Е-1».

"Труд"

■ Из зала суда

НИЖЕГОРОДСКИЙ ГОСТЬ

Гражданин России Сергей Кокарев /23 года, холост, уроженец Нижегородской области/ приехал в Слуцк отнюдь не с целью купить на базаре лучшее в республике сало или в местном фирменном магазинчике — знаменитые слуцкие пояса. Его влекли дела более масштабные. Остановившись временно у своей тетки, Кокарев стал обхаживать микрорайоны города, присматриваясь к гаражам. По улице Социалистической приглянулся ему гараж пенсионера Ивана Пирогова. Ночью нижегородский гость спиливает на двери два замка, выгоняет почти новые "Жигули" /хозяин успел наездить лишь 3.700 километров/, "прихватывает" огнетушитель, 12 килограммов сухого молока, 10 литров бензина — и был таков, ищи ветра в поле. Мало надежд на поимку вора было и у пострадавшего. Ведь по статистике ГАИ только 35-40 процентов угнанных или уворованных машин удается возвратить их владельцам.

Но Пирогову повезло. Почти через год, в феврале 1993-го, Россонским РОВД вблизи границы с Литвой был задержан МАЗ-64229, из которого были изъяты кузов "Жигулей", панель приборов, два подголовника, четыре сидения, щиток приборов, два ремня безопасности. Все это отправлялось в соседнюю страну на продажу неким Леонидом Снеговым. При задержании он пояснил, что купил детали от "Жигулей" у Сергея Кокарева. Тот к этому времени успел сплавить другие детали от машины Пирогова, съездить в Литву, продать за 3.100 долларов свои "Жигули", а за 3.800 "зелененьких" купить "с рук" машину "АУДИ-100". Правда, поездить на иномарке Кокареву не пришлось — началось следствие по делу о краже, и на машину был наложен "арест".

Вскоре состоялся суд. Его приговор С.Кокареву — два года лишения свободы с конфискацией имущества — не удовлетворил И.Пирогова: это явно не соответствовало мере вины и сумме нанесенного ущерба. Ведь машина ВАЗ-21063 на день судебного разбирательства стоила не 161.815 рублей, как в день похищения, а 33 миллиона. Потому пострадавший законно ставил в суде вопрос о передаче ему купленной С.Кокаревым и переданной на хранение в Слуцкий РОВД машины "АУДИ-100" — в порядке компенсации за уворованную, разобранную и проданную по деталям. Но его вопрос не стал предметом обсуждения в суде г.Слуцка. И.Пирогов подал в областной суд кассационную жалобу. Там дело рассмотрели и, отменив приговор, направили его на новое судебное рассмотрение. На этот раз районный суд определил С.Кокареву более строгое наказание — 3 года лишения свободы с конфискацией имущества. Одновременно взыскал с него в пользу И.Пирогова, в возмещение нанесенного ущерба, 33 миллиона рублей и 3,3 миллиона — госпошлины в доход государства.

Михаил АДАМОВ.

Приложение № 1

БАЛАНС

акционерно-коммерческого банка "Альянс" г.Молодечно на 1 января 1994 г.

АКТИВ	*/в млн.руб./*
1. Денежная наличность	— 18
2. Средства на корреспондентских счетах	— 227
3. Средства на депозитах в банках	—
4. Средства в фонде регулирования кредитных ресурсов	— 231
5. Ссуды клиентам	— 1.242
6. Инвестиции в уставные фонды других юридических лиц	—
7. Основные средства и нематериальные активы	— 304
8. Средства в расчетах	— 56
9. Прочие активы	— 352
БАЛАНС	*— 2.430*

ПАССИВ	
1. Депозиты клиентов, включая средства на расчетных, текущих и других счетах субъектов хозяйствования	— 1.565
2. Депозиты граждан	— 4
3. Депозиты Национального банка	—
4. Депозиты банков	—
5. Средства на корсчетах банков	—
6. Уставный фонд	— 260
7. Резервный фонд	— 22
8. Прочие фонды	— 151
9. Прибыль	— 351
10. Средства в расчетах	— 27
11. Прочие пассивы	— 50
БАЛАНС	*— 2.430*

Приложение № 2

ОТЧЕТ

о прибылях и убытках коммерческого банка за 1993 год. Наименование банка и его местонахождение: АКБ "Альянс", г.Молодечно, улица Виленская, 209

ДОХОДЫ БАНКА

Наименование доходов	*Сумма*
1.Полученные проценты и приравненные доходы	743
2.Доходы по операциям с ценными бумагами и на валютном рынке	-
3.Курсовые разницы по операциям в йностранной валюте	-
4.Полученная комиссия по услугам клиентам и банкам	103
5.Прочие доходы	1
6.Штрафы, пени, неустойки полученные	56
Итого доходов	**903**
7.Убытки	-
БАЛАНС	*—903*

РАСХОДЫ БАНКА

Наименование расходов	*Сумма*
1.Уплаченные проценты и приравненные расходы	373
2.Курсовые разницы по операциям в иностранной валюте	56
3.Уплаченная комиссия по услугам клиентам	26
4.Расходы на содержание аппарата банка и другие административно-управленческие расходы	39
5.Штрафы, пени, неустойки уплаченные	-
6.Прочие расходы	58
Итого расходов	**552**
7.Прибыль	351
БАЛАНС	*—903*

Калонка з працягам

50

Віктар НЕСЦЯРОВІЧ

МЫ РОДАМ З ВАЙНЫ

(Працяг. Пачатак у №№ 40 — 42.)

Сёння я ніцка схіляю галаву перад нашай матуляй, якой не стала болей як дзесяць гадоў назад. Колькі ёй прыйшлося перажыць, перахваляваць у тыя гады! І не столькі за сябе, як за нас — васьмярых дзяцей. Малодшая з нас сястра Лена, дарэчы, нарадзілася ў першую ваенную зіму.

У самы трывожны час, калі па навакольных вёсках палілі фашысцкія карнікі, маці прыняла рашэнне пасяліць нас у сваіх бацькоў, што жылі ў Беразіно. Адвезла туды чацвярых — мяне, сястру Раю і братоў Геню і Толю. У дзеда з бабуляй і без нас было нямала душ, пры іх жыло чацвёра малодшых з дзесяцярых дзяцей, нашых дзядзькоў і цётак. Месціліся ў цеснаватай хаце. Зрэдку наведвалася маці, прывозіла харчы, расказвала трывожныя навіны.

У свой чарговы прыезд маці паведаміла: немцы спалілі суседнюю вёску Баравіну, забілі і спалілі ў хатах амаль усіх яе жыхароў. Балюча было слухаць матчын расказ: я ўявіў сваіх аднакласнікаў, што загінулі пакутлівай смерцю.

Пад вясну, калі маці забрала нас дадому, мне выпала пабываць на месцы спаленай Баравіны. [illegible] выпраўляліся туды на падводзе [illegible]. Мы з братам Паўлам падахвоціліся, выехалі разам з суседзямі.

Скрозь можна было бачыць папялішчы замест хат і гаспадарчых пабудоў, месцамі засталіся абгарэлыя вянкі ніжніх зрубаў. Як горкія помнікі, адзінока тырчалі паўразбураныя пячныя коміны. На папялішчах валялася рознае абгарэлае жалеззе. А над усім гэтым стаяў удушлівы пах гарэлага, які так і не выветрыўся за доўгую зіму.

Як гэта засведчана ў Хатынскім мемарыяле, тады ў Баравіне загінула 210 чалавек, большасць з якіх — жанчыны і дзеці. Мая сястра Галіна тады разам з іншымі вяскоўцамі хавалася ў лесе. Калі пачулі пах гарэлага, паспяшаліся на ўзлесак і ўбачылі клубы дыму — кіламетры за тры ад ляснога ўрочышча Старына, што служыла для іх схованкай. Ад месца пажарышча даносіліся частыя глухія стрэлы. Хтосьці з мужчын выказаў здагадку: страляюць не на вуліцы, а ў хатах. Маладзейшыя хлопцы ўскараскаліся на дрэвы, каб лепш разгледзець, дзе гарыць. Спусціўшыся на зямлю, паведамілі: "Гарыць Баравіна..."

На шчасце, лёс злітаваўся над некаторымі баравінцамі. Адна дзяўчына, калі карнікі расстрэльвалі ў хаце сям'ю, схавалася за комінам, потым змагла выскачыць з палаючай хаты і зашылася ў стог саломы, [illegible]. Другая дзяўчына засталася жывой, бо накрыла яе сваім целам мёртвая маці. Дарэчы, пасля вайны двое з уцалелых баравінцаў — Іосіф і Эмілія Ваньковічы вучыліся са мной у адным класе. Яны неахвотна расказвалі пра перажытае, не хацелі вярэдзіць незагоеныя раны.

Жывём пры гарнізоне

Урэшце нашу ціхую вёску "ашчаслівілі" нямецкія вайсковыя [illegible]. Позняй восенню сорак трэцяга года тут размясціўся гарнізон. З прыкладна паўтара дзесятка хат выселілі сем'і. Загадалі і нам [illegible] перабрацца ў вёску. Відаць, асцерагаліся, што мы, жывучы амаль што ў лесе, пачнём перадаваць партызанам звесткі пра гарнізон.

Гарнізонную частку вёскі немцы пастараліся добра ўмацаваць. Панастаўлялі дзотаў, вуліцу перагарадзілі спецыяльнымі варотамі, абнеслі калючым дротам, наладзілі падсвятленне. [illegible]

[illegible]

Каб прадэманстраваць сваю сілу і агнявую магутнасць, немцы пастаянна пускалі ў ход цяжкую зброю. Артылерысты, [illegible] "Фоер!" [illegible]

Зімовымі марознымі вечарамі немцы наладжвалі сапраўдны вогненны феерверк. Трасіруючыя кулі палосавалі па прылеглых да вёскі палях і сенажацях. [illegible]

Нельга думаць, што жыццё ў гарнізоне працякала ў абстаноўцы мірнага суіснавання. [illegible]

[illegible]

Што датычыць нас, то ўспамінаецца адзін забаўны, нават недарэчны выпадак. Аднойчы ў нашу хату завітаў нямецкі радавы Ганс. [illegible]

[illegible] Ганс [illegible] ж тая пачала даказваць, што гэта немагчыма, цесна, ды і яек там няма, немец не паверыў і палез сам у падпечак. Там ён у цемры нічога, вядома, не знайшоў і вылез з цёмнага катуха ўвесь запэцканы і смярдзючы. Немец пачаў лаяцца, напалохаў усіх, хто быў у хаце. Насілу ўдалося яго супакоіць.

Вызваленне

На працягу трох гадоў жыцця пад акупацыяй мы, па сутнасці, амаль нічога не ведалі пра ход вайны, пра становішча на фронце. Было толькі агульнае ўяўленне: Чырвоная Армія змагаецца з фашыстамі, ёй у тыле дапамагаюць партызаны. Зрэдку траплялі на вочы савецкія лістоўкі, якія праілвалі нейкае святло на асобныя падзеі вайны.

Аднойчы летам, пасвячы кароў далекавата ад вёскі, мы падабралі на лузе сатырычны часопіс "Раздавім фашысцкую гадзіну". І сёння памятаю, што там было надрукавана.

(Працяг будзе.)

■ Рук характво

ПЯВУЧАЯ ГЛІНА

ЁН 17 ГАДОЎ служыў у арміі. Скончыў у сваім горадзе Кіеве вышэйшае агульнавайсковае вучылішча. Ужо тры гады, як ён без работы, нялюбай работы. І тады ён прыйшоў, вярнуўся да сябе. Да таго, што яшчэ ў маленстве прыносіла столькі радасці, калі так хораша жылося і светла думалася. Ён восем гадоў займаўся ў гуртку керамікі. І яго дзіцячыя работы хадзілі па ўсім свеце. З-за нейкай недарэчнасці на экзамене Асур Тамразаў не паступіў у Кіеўскі тэхнікум, дзе мог бы далей вучыцца таму, як ажывіць гліну, як нарадзіць вобраз...

Сёння Асур гэтаму вучыць нашых дзяцей. Вучыць таму, як чуе гэта, як бачыць сам. Ён вядзе гурток мастацкай керамікі ў раённым цэнтры пазашкольнай работы "Світанак". Ён вучыць слухаць гліну дзяцей і ў мар"інагорскай СШ №5. Прымае ўсіх, нікога не праганяе, ужо перастаў запісваць прозвішчы ў свой журнал. Яны проста не месцяцца. У адну змену ў невялічкім класе павінны займацца дзесяць чалавек, а іх прыходзіць 10, 20, 30. Прыходзіць гэтакая малеча. І ён раздае ўсім дарагія залатыя кавалачкі гліны — і пачынаецца абрад пасвячэння ў майстры. Бо Асур сам як дзіця даверлівы і верыць, што кожны з іх у душы мастак. І ён хоча разбудзіць гэтую душу, каб яна ўбачыла свой свет і ўдыхнула яго ў ліпучы цёплы камячок. Асур, што тая нянька, вучыць іх, як мыць рукі, як класці на свой рабочы стол фарбу, кардон, на якім ты будзеш працаваць. У шуме, у гаме, у цеснай таўкатні ён пачуе голас кожнага: і пахваліць, і дапаможа, і пасмяецца, і пакрытыкуе.

І дзіва дзіўнае, яны ловяць кожнае слова свайго настаўніка і паслухмяна ідуць за ім. Ён дае волю фантазіі кожнага — твары! Тое, што некалі ўбачыў, запомніў, уведаў. І радуйся, калі нешта лёгенька атрымалася. Але гэта пачатак. Ты не ведаеш яшчэ, як гэта і хораша і цяжка быць творцам і мастаком у душы. І бачыць свет сваім поглядам, і прынесці яго такім, і паказаць іншаму. Асур гэта ведае. Ён працуе з вамі за чыста сімвалічныя грошы. Свае тысячы ён усе аддае вам. Каб купіць фарбу, глазуру, каб купіць гліну. Іменна гліну. Толькі той, хто ніколі не трымаў яе ў руках, можа падумаць, што ўсякая падыдзе для такой далікатнай работы. Не. Ён прывозіць яе ажно з Барысава. З завода мастацкай керамікі. І завод яе купляе, прывозіць недзе з Асуравай радзімы, з Украіны. Гліна тая патрабуе вельмі складанай тэхналагічнай апрацоўкі. З яе патрэбна найперш вымыць усе драбкі пяску. І яшчэ шмат што закладзена ў той апрацоўцы. Толькі ведае Асур: гэта той матэрыял, які трэба яму, каб паказаць дзецям, што можна зрабіць з тугога камячка, каб навучыць іх гэта рабіць. І валачэ Асур Тамразаў электрычкай свой залаты груз. Дзякуй, што яму ў гэтым не адмаўляюць, дапамагаюць добрыя людзі, кіраўніцтва завода. Ён гліну цягне, а яго знаёмыя — тварог на Маскву і смяюцца з Асура. Яны лёгкія грошы зарабляюць, а ён апошнюю капейку аддае невядома на што. А ён ужо не ўмее па-іншаму — зачыніцца ў кватэры і рабіць толькі для сябе, рабіць з гэтага грошы. І, мусіць, непараўнальна большы быў бы даход, чым ад таго тайком вынесенага з магазіна тварагу. А ён не такі. Яму радасна працаваць з дзецьмі і з маленькімі, і з большанькімі. Ён вучыць іх, ён будзіць фантазію. Спачатку ўбач сваю фігурку ў думках, а тады пакладзі яе ў сэрца, насі і дзень, і два, і болей, ажно пакуль не пачуеш, што прыйшла пара ўзяць у рукі тваю гліну. Яна перастане цябе не слухацца. Яна стане падатлівая і цёпленькая, паслухмяна будзе дыхаць у тваіх маленькіх пальчыках, і яны будуць яе перабіраць і весці да свайго вобраза...

І я хачу дакрануцца да рудзенькага халоднага камячка. І хачу абмачыць, як хлебапёк рукі — у цеста. І хачу, каб яны сталі такога колеру, як у гэтай малечы, што ўжо ўмее зляпіць і баравічок, і чарапашку. Але я няўмека. Я нічога не чую. Я не ведала, што гліну можна толькі напачатку трымаць у ліпкай руцэ, а тады рукі павінны быць чысценькія, такія, калі ты бярэш лусту хлеба. Яе трэба доўга гладзіць, каб яна стала чыстая і роўненькая. Тады будзе сохнуць. А тады, абліўшы глазурай, Асур пасадзіць яе ў спецыяльную печ. І тэмпература ў той печы будзе 1.000 градусаў. І яна гэтак нагрэецца, што стане чырвоная, як жар. І будзе ўся наскрозь свяціцца. Як?

У сярэдзіне кераміка абавязкова павінна быць пустая. Не верыш? Ці то рог аленя, ці то хвост зубра. А інакш яна парэпаецца і рассыплецца. Во ў чым загадка, во ў чым складанасць і цярпенне працы гэтай. Спачатку рэч лепіцца цалкам. А тады ён паласуе яе на дробныя часткі і выбірае, вычышчае ўсё лішняе, пакідае толькі тоненькія сценкі, каб пасля зноў зляпіць іх у адно, ды гэтак, каб не было ніякага следу.

Печ з такой высокай тэмпературай была ў Асура некалі. Гэта некалі ён абпальваў гэтыя рэчы, што сёння стаяць на выставе ў абласной бібліятэцы імя А.С.Пушкіна ў Мінску.

Дырэктар СШ №5 Ала Васільеўна Ралькевіч, каб хоць неяк дапамагчы Асуру, купіла печ для абпальвання керамікі. Але печ тая мае тэмпературу толькі 500 градусаў. Можна абпальваць маленькія рэчы. Туды не пасадзіш ні гладыш, ні гаршчочак, ні міску. Цэлыя выхадныя дні ён "пячэ", каб пасля прынесці на заняткі, аддаць дзецям: нясіце дамоў сваімі рукамі зробленае. Колькі радасці ў дзяцей! А Асуру калісь настаўнік не даваў несці дамоў яго маленькія шэдэўры. Яны разбегліся. Цяпер жывуць у Бельгіі, Германіі, Галандыі. Няхай сабе ходзяць!

І ўсё ж Асуру Тамразаву хочацца, каб была ў іх сапраўдная печ. І тады... Тады яны з дзецьмі маглі б такое дзіва рабіць! Але ніхто не чуе Асура. Ніхто! І тое, што ён робіць, здаецца такой дробяззю ў параўнанні з кавалкам хлеба.

І тады ў адчаі прыйшла да яго думка: прадаць сваю машыну і купіць печ і вучыць нашых дзяцей. Дзівак ты, Асур! Мастак — Асур! Твая кераміка звонкая і пявучая, трывалая і непаўторная. Такую не стрэнеш на прылаўках магазінаў, заваленых крохкай штампоўкай. І ён б"ецца без тае жаданай печы, як без крылаў птушка. Як цяжка жыць таленту! Як хораша бачыць яму свет у сваім колеры. І ён не хоча хаваць у сабе гэтую радасць. Ён бярэ нашых дзяцей і вядзе шукаць сваю гліну. Яна жыве ў Цагенні. І дзеці шалеюць ад радасці. Столькі гліны! Бясплатна, сваёй. Хапаюць адно ў аднаго з-пад рук і валакуць дамоў свой радасны хлеб. Асур навучыць іх, як берагчы дома гэтую гліну і год, і два, і тры. Колькі хочаш. Трэба заліць яе вадой, накрыць старэнькаю анучай — і няхай стаіць, спее, як цеста на булку. Адстаіцца і тады стане нечым у руках тваіх і сэрцы. Мо кветкай, мо зубрам, мо галінкаю коцікаў. Як ты сам захочаш, як сам убачыш.

Ганна ЯБЛОНСКАЯ.

На здымку: кераміка Асура Тамразава.

Фота У. КАВАЛЬЧУКА.

■ З нагоды

ІЛЖЭАДРАДЖЭНЦЫ

Як падумаю, хто ў нас
Ладзіць "адраджэнне",
Дык ахоплівае ўраз
Сумнае здзіўленне:

Іншародцы-ліхвяры,
Іх сябры мяшанцы —
Не за праўду змагары,
А прыстасаванцы!..

Покуль дрэмле беларус —
Славянін карэнны,
Зухі, збіўшыся ў хаўрус,
Рэй вядуць нядрэмна.

Вунь як ліпнуць да навук,
Прэсы і культуры:
Кожны выбраў верхні сук —
І адтуль нас дурыць...

Папаўняюць штат яны
Свой з адной умовай:
Хоць ты злодзей, хоць дурны —
Абы знаў белмову.

І парламент іх сябры
Часта каламуцяць.
Д"ябал іх усіх бяры —
Увачавідкі хлусяць.

Гэта хіжая братва
Прымаўляе ў скрусе:
— Дык чаму мы не "Літва",
А белыя русы?!

І задзірыста гырчыць
Клан неваспанскі:
— Беларусаў не лічыць
Нацыяй славянскай!

Праваслаўю бой даюць
/"Бо яно ў Расіі"/
І на Захад нас вядуць
Злыя дэммесіі.

Трубяць пра менталітэт,
Пра кансенсус шпараць —
Ставяць суверэнітэт
На кон за даляры.

Мараць адабраць у нас
Скарб наш разумовы,
А пакінуць нам на час —
Для прыліку — мову.

З іх жа кожны спіць і сніць —
Вось верх ліхадзейства! —
Як белмову замяніць
Моваю ангельскай.

Зразумела іх выццё:
Пад шум "адраджэння"
Беларускае усё
Вырваць з нас з карэннем.

Беларус! Каб зноў твой край
Не пазнаў прымусу,
Больш улады не давай
Ілжэбеларусам!

АДКРЫТЫ ДЫЯЛОГ

Рэфарматары загналі
Нас — далей няма куды:
Развалілі ўсё, раскралі —
Стогне край наш ад бяды.
— Нас спасцігла, — людзі плачуць, —
Найсмутнейшая з часін!..
Ну а ім з "вярхоў" тлумачаць:
— Крок — да рынычных вяршынь...
Курс мы свой абгрунтавалі
У Канстытуцыі як след:
Усім правы такія далі,
Што здзіўляецца ўвесь свет...
— Махляры ды спекулянты
Сёння толькі і жывуць...
— Бо раўняюцца на Штаты —
Бізнес з розумам вядуць...
— Нас жа лёс спаткаў жабрачы —
Блізкі наш дачасны скон...
— І не можа быць іначай:
Канкурэнцыі закон...
— Развялося мафіёзі —
Хоць гаці ты імі гаць...
— А не злоўлены — не злодзей,
Досыць цень на нас кідаць.
— Канстытуцыю прынялі:
Ім — на радасць, нам — на здзек.
— Досыць! Там мы запісалі:
Першы клопат — чалавек.
Больш правоў, чым абавязкаў,
Вам далі! Што за ныццё?!
— Выбачайце, калі ласка,
А як з правам на жыццё?!
...Дэмакраты нас загналі
Немаведама куды.
Развалілі ўсё, раскралі —
Людзі стогнуць ад бяды.

Базыль ХІЗАВЕЦ.

СПОРТ

Поспех асілкаў

У Афінах праходзіў чэмпіянат Еўропы па грэка-рымскай барацьбе. Выдатна выступіла на ім зборная Беларусі, якая ў агульнакамандным заліку заняла другое месца, уступіўшы першынство толькі камандзе Украіны. На трэцім месцы барцы Грэцыі і толькі на чацвёртым — асілкі Расіі.

Усе майстры дывана нашай рэспублікі ўвайшлі ў дзесятку мацнейшых у сваіх вагавых катэгорыях, а мінчане Фархаз Магерамаў, Сяргей Кірыльчук і Вадзім Капытаў з Гомеля заваявалі сярэбраныя ўзнагароды. Бронзавым медалём адзначаны Ігар Пятрэнка, а Сяргей Ліштван з нашай вобласці заняў чацвёртае месца.

Поспех асілкаў Рэспублікі Беларусь — вынік карпатлівай работы трэнераў і саміх спартсменаў.

Чэмпіёнамі сталі...

- Закончыўся чэмпіянат Беларусі па валейболу сярод жанчын. У апошні дзень прэтэндэнты на прызавыя месцы атрымалі перамогі. Званне чэмпіёна, як і трэба было чакаць, заваявалі валейбалісткі мінскага "Амкадора". Сярэбраным прызёрам стала "Энка", якая прадстаўляе ў чэмпіянаце сталічную вобласць. На трэцім месцы спартсменкі гомельскага "Універсітэта".
- У рашаючым матчы за званне чэмпіёна рэспублікі па воднаму пола сустрэліся мінскія каманды "Прыёр" і РШВСМ. З лікам 16:9 перамаглі ватэрпалісты "Прыёра" і пацвердзілі званне чэмпіёна.
- Суперфінальныя серыі правялі лідэры чэмпіянату Беларусі па ручному мячу сярод мужчын. Гульня за першае месца паміж мінскімі камандамі СКА і СКАФ-РШВСМ прынесла поспех армейцам — 36:32 і 47:36. У барацьбе за трэцяе месца ў суперфінале сустрэліся слуцкая каманда "Случ" і гандбалісты Рэспубліканскага вучылішча алімпійскага рэзерву. Першы матч закончыўся ўнічыю — 26:26, а паўторны прынёс поспех спартсменам вучылішча — 33:25.

"Золата" Івана Іванкова

Дзевятнаццацігадовы студэнт Беларускай акадэміі фізічнага выхавання і спорту Іван Іванкоў стаў пераможцам чэмпіянату свету па спартыўнай гімнастыцы, які праходзіў у Аўстраліі. У мнагаборстве ён набраў 57,012 бала, а ў асобных відах практыкаванняў паказаў наступныя вынікі: вольныя — 9,450, конь — 9,562, кольцы — 9,525, апорны скачок — 9,500, брусы — 9,525, перакладзіна — 9,450.

Шасціразовы алімпійскі чэмпіён Віталь Шчэрба, які, дарэчы, выступаў пасля траўмы пляча, стаў бронзавым прызёрам у мнагаборстве.

Выдатны вынік тэнісістак

У аўстралійскім горадзе Брысбене закончыліся камандныя спаборніцтвы тэнісістак — Кубак федэрацый, якія практычна з'яўляюцца жаночым чэмпіянатам свету.

Выдатна выступіла зборная Беларусі ў саставе Наталлі Зверавай, Таццяны Ігнацьевай, Марыны Стэц і Вольгі Жукавец. У папярэдніх сустрэчах нашы дзяўчаты з лікам 3:0 перамаглі тэнісістак Егіпта і Ізраіля, а затым выйгралі ў каманд Партугаліі і Румыніі і занялі першае месца.

/НАШ КАР./.

ХАТНІ ЭКРАН

26 красавіка, аўторак

Беларускае тэлебачанне

18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Пад знакам "Ч" (Час. Чарнобыль. Чалавек).
19.20. Як назавуць нашчадкі гэты дзень? Прымае ўдзел намеснік Старшыні Савета Міністраў Беларусі, старшыня Дзяржкамчарнобыля рэспублікі І.А.Кенік.
20.20. Пад знакам "Ч".
20.30. Кантакт.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пад купалам Сусвету.
21.45. Пад знакам "Ч".
22.00. "Семнаццаць імгненняў вясны". 1-я серыя.
23.20. Надвор'е.
23.30. НІКа.
23.45. Канцэрт-рэквіем "Ахвярам чарнобыльскай катастрофы".

Канал "Астанкіна"

15.50. Чароўны свет, ці Сінема.
16.10. 440 герц.
16.50. Азбука ўласніка.
17.25. Планета. Кыргызстан: цяжкі выбар шляху.
17.40, 20.35. Надвор'е.
17.45. "Пецярбургскія тайны". 6-я серыя.
18.45. За радком пратакола.
18.55. Тэма.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. Бамонд.
21.00. "Выкрадальнікі вады". Маст. фільм.
22.20. Хіт-парад "Астанкіна".
23.25. Акно ў начы.
23.55. Дзённік чэмпіянату свету па хакею.

Канал "Расія"

15.20. "Дамавічок Кузя". Мультфільм.
15.40. Там-там навіны.
15.55. Прыгода ваўчара.
16.15. Новая лінія.
17.00. Шлях да згоды.
17.10. Гаспадар.
17.45. Свята кожны дзень.
17.55. Аміка верытас.
18.40. Фільм-прэм'ер.
19.25. Падрабязнасці.
19.35. "Санта-Барбара". Тэлесерыял.
20.25. Шостае пачуццё.
20.55. Я — лідэр.
21.25. "Зацесі" Віктара Астаф'ева.
22.40. Аўтаімгненне.
22.45. Зоркі гавораць.
22.50. Спартыўная карусель.
22.55. Спявае Еўропа.
23.00. Экран крымінальных паведамленняў.
23.10. Тэлевізійны тэатр Расіі.

27 красавіка, серада

Беларускае тэлебачанне

9.00. ТБ — школе. Беларуская літаратура.
9.30. "Семнаццаць імгненняў вясны". 1-я серыя.
10.50. Аэробіка.
13.30. Навіны (з сурдаперакладам).
13.40. Фільм-канцэрт.
14.20. Відзьма-нявідзьма.
15.20. Планета людзей.
16.05. Скарбы беларускай гісторыі.
16.25. На музычных паралелях.
17.15. Дапамажыце мне, людзі!
17.40. Прэзентацыя карцін М.А.Савіцкага.
18.10. Абласныя навіны (Гомель).
18.25. Навіны Бі-бі-сі.
19.00. Карамболь. Ток-шоу з удзелам А.Дударава.
19.35. ТА "Рэха".
19.55. Чарнобыль: праблемы і вырашэнні.
20.35. Калыханка.
21.00. Панарама.
21.35. Пяць хвілін на жарты.
21.40. Кантакт.
21.45. "Семнаццаць імгненняў вясны". 2-я серыя.
23.05. На сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь.
Пасля заканчэння — Пад купалам Сусвету; Надвор'е; НІКа; "Пачвара". Мультфільм для дарослых; Рок-айленд-шоу.

Канал "Астанкіна"

8.40. "Пецярбургскія тайны". 7-я серыя.
9.40. Клуб падарожнікаў.
10.30. Джэм.
11.20, 22.15. Прэс-экспрэс.
11.30. Благавест над Парыжам.
14.25. Прадпрымальнік.
15.20. "Прыгоды Тома Соера".
15.50. Джэм.
16.20. "Лятаючы дом".
16.50. Загадка СБ.
17.25. Тэлерадыёкампанія "Мір".
17.45. Дакументы і лёсы.
17.50, 20.35. Надвор'е.
17.55. "Пецярбургскія тайны". 7-я серыя.
18.55. Лідэр.
19.40. Добрай ночы, малышы!
20.45. У гасцях у Мусліма Магамаева.
21.20. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Паўфінал.
23.30. Футбол. Ліга чэмпіёнаў. Паўфінал.
24.00. Дзённік чэмпіянату свету па хакею.

Канал "Расія"

8.45. "Санта-Барбара".
9.35. Тэлегазета.
9.40. Сялянскае пытанне.
15.20. Студыя "Рост".
15.50. Там-там навіны.
16.05. Новая лінія. "Далёкі Усход".

Коллектив комитета экономики облисполкома глубоко скорбит в связи с безвременной кончиной заведующего сектором отдела проблем социально-экономического развития г.Минска и Минской области НИЭИ Министерства экономики Республики Беларусь Александра Ефимовича ЖЕЛЕЗКО и выражает соболезнование семье покойного.

Исполком Минского областного Совета народных депутатов выражает глубокое соболезнование генеральному директору ОПО "Фармация" В.С.Колосовскому и главному государственному санитарному врачу области Б.С.Колосовскому в связи с постигшим их горем — смертью МАТЕРИ.

8 канал

26 апреля, вторник

18.00. Объявления. Реклама.
18.05. Мультсериал "Ищейки". Мультфильм "Утенок Даффи и динозавр".
18.35. Музыкальная программа.
19.05. Журфак БГУ представляет...
19.15. Телесериал "Лабиринт правосудия". "Строительный бум".
20.05. Студия "ИНТЭКС". "Новости".
20.15. Мультфильмы Уолта Диснея. "Робин Гуд".
20.45. Семейный круг.
20.55. Многосерийный фильм "Судьба". 57-я серия.
21.40. Неделя с "Христофором".
21.50. Тележурнал "Видеомода".
22.15. Художественный фильм "Два сапога — пара" из серии "Мошенники".
23.05 Музыкальная программа.
23.25. Реклама. Объявления.

27 апреля, среда

18.00. Объявления. Реклама.
18.05. Многосерийный фильм "Карусель". Мультфильм "Папай-жених".
18.35. Музыкальная программа.
19.05. Полицейский сериал "Хилл Стрит Блюз". "Дантист-извращенец".
19.50. Домашний врач.
20.20. Мультфильмы Уолта Диснея. "Робин Гуд".
20.50. Телесериал "Швейцарские Робинзоны". 20-я серия.
21.40. Неделя с "Христофором".
21.50. Дела насущные.
22.00. Художественный фильм "Безумие-13".

Наш адрас:

220013, гор.Мінск, вул.Б. Хмяльніцкага, 10-А, паверх 9, рэдакцыя газеты "Мінская праўда".

ТЭЛЕФОНЫ: прыёмнай рэдакцыі —68-29-76, намесніка галоўнага рэдактара —68-25-81, адказнага сакратара —68-26-48, сакратарыята —68-26-48, аддзелаў: Саветаў —68-26-38, адукацыі і культуры —68-25-76, сацыяльна-эканамічнага —68-25-43, грамадска-палітычнага —68-25-42, інфармацыйна-аналітычнага —68-28-33, пісьмаў і маральна-бытавых праблем — 68-25-83, ілюстрацыі —68-25-03, 68-26-48, камерцыйнага — 68-25-86, бухгалтэрыі — 68-26-65.

Тэлефоны карэспандэнцкіх пунктаў: у Барысаве —(8-277)5-15-61, Вілейцы —(8-271)5-57-86, Нясвіжы—(8-270)5-41-88, Салігорску — (8-210) 2-49-60.

ЗАСНАВАЛЬНІК — Мінскі абласны Савет народных дэпутатаў, 220625, г.Мінск, вул. Энгельса, 4.

"Мінская праўда"— орган Мінскага абласнога Савета народных дэпутатаў.

Галоўны рэдактар М.А.ШЛОМА.

Рэдакцыя можа друкаваць матэрыялы ў парадку абмеркавання, не падзяляючы пункту гледжання аўтара.

Адказнасць за падбор і дакладнасць апублікаваных фактаў і лічбаў нясуць іх аўтары.

Рэдакцыя пакідае за сабой права не ўступаць у перапіску з чытачамі.

Час падпісання ў друк: па графіку 22.10. Нумар падпісаны ў 22.00.

Набрана і зверстана на настольна-выдавецкім комплексе "Мінскай праўды". Друкарня выдавецтва "Беларускі Дом друку". 220013, г.Мінск, пр. Ф.Скарыны, 79.

Тыраж 17763. Індэкс 63923. Зак.№44.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12